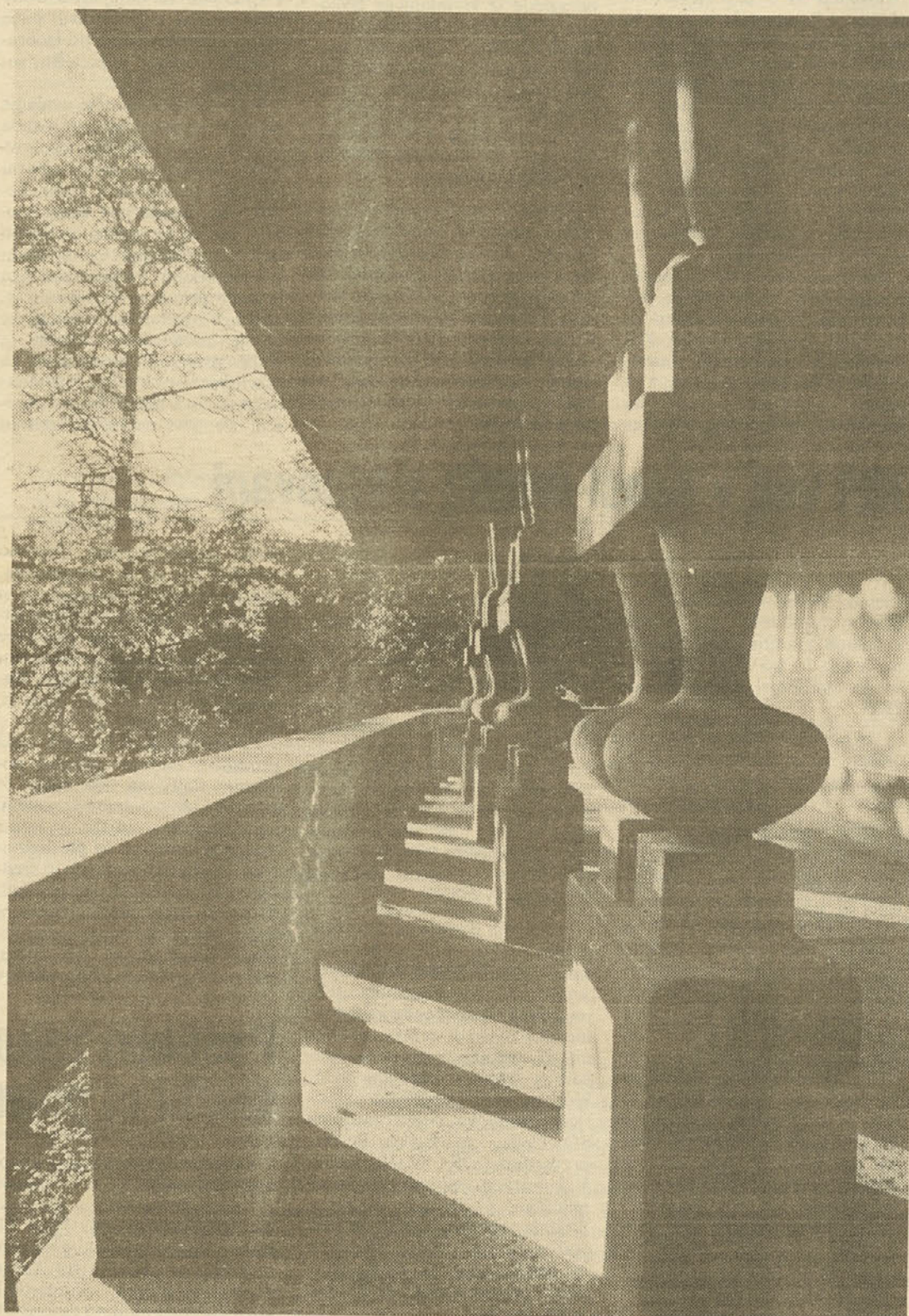

prosvetni delavec

Med drugim preberite

- VSE MANJ VEČNIH RESNIC, str. 2
- BOMO PRIHODNJE LETO ZAČELI S SPLOŠNO STAVKO? str. 2
- NAČELA VSE BOLJ DALEČ OD RESNIČNOSTI, str. 3
- SPROŠČENA ZAKONSKA PRAVILA OBETAJO IZBOLJŠAVE, str. 5
- BO UČITELJSTVO SPET GIBALO NAPREDEKA? str. 6
- KATALOG UČBENIKOV IN PRIROČNIKOV ZA ŠOLSKO LETO 1988/89, str. 7
- NAKNADNI RAZPISI, str. 9

Prizidek lope k cerkvi v Stranjah, delo arh. Jožeta Plečnika Fotografija: Damjan Gale

Razmišljanja o preživetju

Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije sicer še ni razpravljala o svojem varčevalnem načrtu za čase po uveljavitvi novih zveznih ukrepov, zelo veliko pa sta o tem govorila njena odbora – Odbor za usmerjeno izobraževanje in Odbor za osnovno šolstvo, pred seboj sicer nista imela natančnih podatkov, podlaga za razpravo so bila kvečjemu neka ugibanja. Tudi po seji zvezne skupščine se ne ve še nič natančnega. Vsi čakajo, kako se bodo družbene dejavnosti odrezale na seji republiške skupščine 25. maja.

Razprave na omenjenih odborih pa so pokazale, da je marsikaj jasno že zdaj. Prvič: denarja

za šolstvo bo nasploh manj in da ga več tudi ni kje vzeti, čeprav je vsem jasno, da se nam ob slabem šolstvu ne more obetati nič dobrega. Drugič: za razprave je značilno, da si vsi prizadevajo zavarovati temeljne naloge vzgoje in izobraževanja ter osebne dohodke na dogovorjeni usklajeni ravni. In tretja značilnost: razprave se čedalje bolj nagibajo k temu, da bo družba zagotavljala zjamčeni del vzgojno-izobraževalnega programa, nemili usodi pa prepustila neobvezni ali dogovorjeni del vzgojnih, učnih in drugih dejavnosti v vzgoji in izobraževanju na vseh ravneh. Četrta stvar, značilna bolj za usmerjeno izobraževanje, pa je, da nihče ne bi bil rad prvi,

ki bo s prstom pokazal, kaj naj bi izločili.

V takšnih okoliščinah je bil torej Odbor za osnovno šolstvo prav pogumen, ko se je na predlog Leopolda Kežarja odločil jasno reči, da bo varoval predvsem zjamčeni del osnovnošolskega programa, ne more pa tudi dogovorjenega, ker za to ni več možnosti. Usoda celodnevne šole, glasbenega šolstva, podaljšanega bivanja, fakultativnih predmetov, šolske prehrane, nekaterih krožkov, sofinanciranja nakupa učbenikov, sofinanciranja nekaterih dejavnosti delavskih univerz in drugih stvari, za katere skrbijo občinske izobraževalne skupnosti, postaja s tem Nadaljevanje na 2. str.

Pomoč nadarjenim – kako in doklejš?

V Republiškem komiteju za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo so pripravili poziv za organizirano pomoč posebej nadarjeni mladini. Naslov šest strani dolgega gradiva je Dograjevanje sistematičnega dela z nadarjenimi učenci in študenti, njegov avtor pa je Franci Pivec. Rekli bi lahko, da je to Pivčev predlog, nastal pa je na pobudo mnogih dejavnikov, ki so želeli, da bi pri komiteju za vzgojo in izobraževanje pripravili takšno skupno akcijsko izhodišče. Na zadnji seji ga je Republiški komitej za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo predlog zelo podprl in želel, da bi razni strokovni in družbeni dejavniki pripravili na podlagi le-tega svoje akcijske načrte in se z njimi pridružili potrebnim skupnim družbenim akcijam, kakor je tudi zapisano v omenjenem pozivu.

Franci Pivec poudarja: »Z diplomom se nadarjenost ne neha, ampak šele prav razmahne in tudi za doktorat je potrebna organizirana podpora okolja.« Poudarja, da problematika zaposlovanja in nagrajevanja sicer presega možnost dela z nadarjenimi v šolskem sistemu, da pa bi bil šolski »trud zaman, če razvitih sposobnosti nadarjenih ljudi nihče ne potrebuje in jih tudi ni pripravljen priznati.«

V celem svežnju potrebnih dejanj je velik poudarek na šoli, na vseh stopnjah vzgoje in izobraževanja, ker je »zelo verjetno, da predmetni učitelj sreča vsak šolski dan vsaj enega zelo nadarjenega učenca« in ker bi »delo z njimi morali razumeti kot posebno nalogo, za katero se je treba dodatno pripraviti, ne pa jih prisiliti na tako imenovano normalno mero.«

Ob času, ko Pivec poziva k strnitvi prizadevanj za organizirano pomoč posebej nadarjenim učencem in ko se za to ženejo tudi drugi, pa se utegne zgoditi, da bo zgrmel v nič še tisto malo, kar je že ustvarjeno. Mariborska naravoslovna šola je začela akcijo, da bi denar za štipendije, ki jih dobivajo nadarjeni učenci, raje usmerili v druge oblike pomoči tem učencem in z istim denarjem dosegli veliko večje učinke. Računajo, koliko tega denarja dobivajo ravno na njihovi šoli ti štipendisti, koliko se tega nabere v letu dni in kaj vse imeninega bi lahko z njim naredili v dobro učencem – medtem ko pa ga učenci sami ne izrabijo izključno za svoje strokovno spopolnjevanje.

O tem je bila beseda tudi na zadnji seji sveta SZDL za vzgojo in izobraževanje pri predsedstvu RK SZDL. Izkazalo se je, da ima mariborska naravoslovna šola precej prav, a da dela račun brez krčmarja. Denar za štipendije nadarjenih učencev bi se načelno res mogla koristneje porabiti za organiziranje kakšnih strokovnih ekskurzij, jezikovnih in drugih tečajev za učenčev raziskovalno delo ter podobno, vendar se pri vsem tem pozablja, da s tem denarjem ne razpolaga kakšna izobraževalna skupnost, marveč dajalci štipendij. To so sredstva združenega dela, namenjena samo za štipendije (iz teh namensko združenih štipendijskih sredstev se daje za nadarjene nekaj malega več kot 1 odstotek, vse ostalo gre za druge štipendije). Pobudniki teh štipendij so imeli namen z njimi spodbuditi tudi vse druge dejavnike, da še sami naredijo kaj za nadarjene, saj ena sama, osamljena akcija ne more dati sadu. In namesto da bi se vsi zagnali in kaj več zbrali in naredili, se začenjajo prepirati, kako bi šolstvo pobralo denar za štipendije.

Najbrž se bo zgodilo tole: denar za štipendije zelo nadarjenim učencem ne bo oplemeniten še z drugimi sredstvi za celostno pomoč nadarjenim, čedalje bolj bo na očeh – kot osamela jablana sredi peščene poljane. Če se nihče ne najde, da bi tam posadil še druge, če jih ni, da bi tam vzgojili velik sadovnjak, če se vsi zapodijo na isto osamljeno jablano, jo obirajo zeleno in lomijo veje, se bo nazadnje zagotovo našel kdo, ki bo še to jablano posekal. Pa bo spet mir. Tako, kot je bil tudi tam po letu 1970, ko so tudi že posekali neko tako lepo samotno češnjo.

JANKO SVETINA

dogodki novosti

SEJA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA
DELAVCEV V VZGOJI, IZOBRAŽEVANJU IN ZNANOSTI

Bomo prihodnje šolsko leto začeli s splošno stavko?

Napovedana stavka delavcev Srednješolskega centra tehniško-pedagoške usmeritve iz Murske Sobote (13. in 16. 5.) ni razrešila gmotnih težav, vendar je nanje ponovno opozorila in jih zaostila. Delavci tega centra namreč zahtevajo, naj republiški odbor sindikata v začetku šolskega leta 1988/89 organizira stavko vseh šol v Sloveniji, če izobraževalna skupnost Slovenije do tedaj ne bo izpolnila njihovih zahtev, predvsem tiste o sprotnem usklajevanju osebnih dohodkov in izenačitvi z zaslugi v gospodarstvu.

Učitelje so med stavko podprle družbenopolitične organizacije v murskosoboški občini, solidarnost z njimi pa so izrazile srednje šole iz Murske Sobote,

Kranja in Kopra ter Skupnost tehniških srednjih šol Slovenije in Skupnost srednjih šol ekonomske usmeritve Slovenije, saj se delavci srednješolskega centra iz Murske Sobote ne zavzemajo le za svoje pravice, ampak za celostno ureditev finančnega položaja šolstva na Slovenskem.

Kot sta na seji (20. 5.) povedala Irena Cipot, predsednica stavkovnega odbora, in Evgen Titan, podpredsednik tega odbora, je njun kolektiv trdno odločen, da bo vztrajal in napravil konec sprenevanja slovenske družbe glede gmotnega položaja prosvetnih delavcev.

Novemu vodstvu republiškega odbora se obeta torej zelo vroče poletje.

S. Š.

Razmišljanja o preživetju

Nadaljevanje s 1. str.

nejasna. Med take stvari uvrščajo v nekaterih občinah celo prevoze otrok v šolo. Kaže – tako je bilo slišati na omenjenem sestanku – da s tem nikakor ni mišljeno, da bi te stvari začeli ukinjati, marveč to, da bo treba iskati delež denarja v delovnih organizacijah in pri starših.

Ob tem pa je Odbor za osnovno šolo še obudil svoj predlog, naj bi v Sloveniji preučili možnosti, da se financiranje z jamčnega programa osnovne šole prenese z občin na republiko, od tam pa naj bi ta zjamčeni del financirali po enotnih merilih. O čem takim je bilo včasih pregrešno govoriti, zdaj pa očitno ni več, in zelo verjetno je, da bodo pobudo odbora resno obravnavali, saj ima podpora v marsikateri občini, v preteklosti šoli in v razmišljanjih razpravljalcev na raznih sestankih.

Na Odboru za usmerjeno izobraževanje pa razprava ni bila tako določna. Tam so bolj na splošno odkrivali, da brez posegov v organiziranost in dejavnost srednjega šolstva ne bo šlo in da se je treba na to pripraviti. Odbor je predlagal, naj se naglo sestanejo komisije za preučitev delovne obveznosti in realne cene učiteljevega dela, za preučitev ukrepov v mreži srednjih šol, možnih racionalizacij v izobraževalnih programih in mogočih sprememb v normativih. Komisije naj bi sestavljali poznavalci tovrstnih zadev iz izobraževalne skupnosti Slovenije, posebnih izobraževalnih skupnosti, Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, Zavoda SRS za šolstvo, sindikatov in drugi. Ta na videz formalna stvar pa vendar precej pomembna, saj se taka dela ponavadi ne začne, dokler jih ne naroči kdo od zunaj. To vlogo je

opravil Odbor za usmerjeno izobraževanje in nekaj dni po »zapovedi« so se komisije že sestale.

Priprave pa se nadaljujejo. Minuli ponedeljek je Svet za vzgojo in izobraževanje pri Predsedstvu Republiške konference SZDL naročil, priporočil – kakor se pač take sklepe razume – naj se opredelijo prioritete v šolstvu, preverijo možnosti racionalizacij v izobraževalnih programih, naj se ob zdajšnjih virih financiranja iščejo še drugi vzporedni denarni viri za šolstvo, ob začetku novega šolskega leta pa bi morale biti vse stvari jasne in postrojene.

Nekaj izjav je bilo na tem sestanku zelo pomembnih:

Niko Žibret: Žalostno je, da moraš prositi Zavod SRS za šolstvo, naj pove, katera so tista spodnja merila, ki jih je nujno upoštevati.

Jože Zupančič: Spregovoriti bo treba tudi o zdajšnjem izhodišču, da morajo vsi učenci uspešno končati osnovno šolo (čeprav je za nekatere pretežka) in da morajo vsi v srednjo šolo (čeprav ji nekateri niso kos).

Gita Vončina: Treba bo izoblikovati stvarno oceno o osebnih dohodkih v letu 1987, kajti to je bistveno za letošnje osnovo in za nadaljnje usklajevanje osebnih dohodkov.

Milica Sikirica: Govorimo samo o tem, kako bo šolstvo prizadeto. Toda, ali lahko z vzgojo in izobraževanjem tudi zdaj kaj pripomoremo, da bi se celoten dohodek združenega dela čimprej povečal?

Vprašanje Milice Sikirice je najbrž temeljno. Na omenjenem sestanku odgovora ni dobil. Nekaj podobnega kot on, je rekel tudi **dr. Peter Vencelj** na Odboru za usmerjeno izobraževanje: Razmišljamo samo, kako bomo do večera preživeli, nič pa, kaj bomo čez dan naredili.

JANKO SVETINA

ZA PESNIKE IN PISATELJE ZAČETNIKE

Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije in Zveza kulturnih organizacij Jesenice vabijo k sodelovanju na desetem srečanju pesnikov in pisateljev začetnikov drugih narodov in narodnosti, ki stalno ali začasno živijo v naši republici.

S proznimi in dramskimi deli, ki naj ne bodo daljša od desetih strani in s pesmimi (največ desetimi) lahko sodelujejo vsi, ki razen v samozaložbi še niso izdali knjige. Avtorji morajo prispevke natipkati v treh izvodih in jih podpisati s šifro, obenem pa mo-

rajo v posebni ovojnici poslati svoje podatke (ime in priimek, naslov, datum in kraj rojstva, podatke o izobrazbi, poklicu, delovni organizaciji, kjer so zaposleni in šoli, ki jo obiskujejo).

Tričlanska žirija bo med literarnimi prispevki, ki jih bodo pisali poslali na Zvezo kulturnih organizacij Slovenije (Kidričeva 5, Ljubljana) do 20. junija letos, izbrala najboljše. Ti bodo objavljeni v posebni publikaciji in predstavljene oktobra na literarnem večeru na Jesenicah, kjer se bodo srečali najboljši pesniki in pisatelji začetniki.

KAKO SE ŠOLA PRIBLIŽUJE ZNANOSTI

Vse manj večnih resnic

Približno štirideset referatov iz Jugoslavije, Italije, Madžarske, Nizozemske, Danske, ZDA, ZRN, Bangladeša in Kenije, na letošnjem II. mednarodnem simpoziju o zgodnjem uvajanju otrok v naravoslovje, nedvomno priča o velikem pomenu, ki ga temu delu izobraževanja namenjajo domači in tuji strokovnjaki. Simpozij, ki je bil v portoroškem Avditoriju od 12. do 14. maja, se je udeležilo več kot 350 učiteljev in vzgojiteljev iz vse Jugoslavije in iz zamejstva, ter številni gostje z beograjske, mariborske in ljubljanske univerze, strokovnjaki Zavoda SRS za šolstvo in drugi.

Simpozij je bil namenjen predvsem strokovnemu spoprijemanju učiteljev v prvih razredih osnovnih šol in vzgojiteljev v vrtcu – pedagoških delavcev, ki se ukvarjajo z otrokom tedaj, ko je po splošnem prepričanju vseh, ki so sodelovali na simpoziju, najboljši čas za razvijanje umskih sposobnosti, kakršne zahtevajo od človeka sodobna znanost in nove družbene razmere. Otroci v vrtcu in zgodnjem šolskem obdobju se zna spraševati, še je radoveden in bi rad raziskoval okolje, v katerem živi; ni ga še strah, da bo na vprašanje odgovoril nepravilno. Skratka, šola, starši in okolje pri majhnem otroku še niso zmogli zatreti tistih lastnosti, ki so nujne za ustvarjalno življenje in delo na vseh področjih. Prav te otrokove lastnosti pa je treba izrabiti, jih spodbujati in razvijati – saj so le te temelj za zgodnje vpeljevanje otrok v naravoslovje.

Pri tem ne gre samo za podaljševanje časa, namenjenega izobraževanju, temveč predvsem za razvijanje nedogmatičnega, kritičnega in inovativnega razmišljanja, ki naj se ne zadovolji z na pamet naučenimi »večnimi resnicami«, pač pa naj mladega

človeka usposobi za samostojno iskanje in razmišljanje.

Tako delo z otroki mora biti strogo podrejeno njihovim umskim in telesnim sposobnostim na posamezni razvojni stopnji, prav tako pa ne smejo biti zane-marjene splošne družbene in razvojne okoliščine, v katerih otroci odrasčajo. Učinek dela bo tem večji, opozarjajo strokovnjaki, čim bolj se bodo snovalci programov za otroke in vzgojitelje, ki z njimi neposredno delajo, opirali na zglede iz vsakdanjega življenja, ki jih otroci že poznajo iz svojih izkušenj. Ti programi morajo omogočiti otrokom tudi čim bolj dejavno sodelovanje pri pripravi in izpeljavi posameznih nalog, predvsem pa se je treba ogibati tega, da bi otroku ponudili že dokončni odgovor.

Prispevki znanstvenikov z različnih področij, psihologov, pedagogov in vzgojiteljev kažejo, da je tovrstno delo z najmlajšimi precej razvejeno in obenem razvito. Če ob tem upoštevamo tudi število sodelujočih držav, pa je treba ugotoviti, da je dejavnost dokaj razpršena. Ponekod se bolj poudarja en vidik, drugod spet drugi itn.

Nič več v senci drugih tekmovanj

21. 5. 1988 je Slavistično društvo Celje v sodelovanju s Slavističnim društvom Slovenije pripravilo republiško tekmovanje v znanju materinščine. Prireditelj je bila 13. po vrsti, Celjani pa so jo nazadnje pripravili leta 1983.

Tekmovalci (110) so bili razdeljeni na tri težavnostne stopnje. Na prvi so se pomerili učenci zadnjih dveh razredov osnovnih šol, na drugi učenci prvih in drugih letnikov srednjih šol, na tretji pa učenci tretjih in četrtih letnikov srednjih šol. Tekmovalci so prispeli iz vse Slovenije, izjema je le Zasavje, ki se na prireditelj ni prijavilo. Posebej smo veseli, ker je bilo med tekmovalci tudi 19 mladih iz Trsta in Gorice. Prvič sta kot opazovalca prišla na prireditelj tudi dva profesorja iz zamejske Koroške. Tekmovalce je spremljalo 54 mentorjev, predmetnih učiteljev in profesorjev slovenskega jezika. Tekmovalni del je obsegal dve področji: udeleženci so najprej pokazali, kakšno je njihovo znanje jezika in književnosti (testna vprašanja), nato pa so v obliki spisa razčlenjevali literarna dela. Letos so osnovnošolci spoznavali pesniško zbirko Skrivnosti Nika Grafenauerja, učenci prvih in drugih letnikov srednjih šol Pesmi Kajetana Koviča, tretje in četrtošolci pa Se-vernico Gregorja Strniše.

Naslednja postaja za mentorje je bilo Laško, ki jim ga je predstavil Miloš Rybár, sodelavec SAZU. V popoldanskem delu programa so si mentorji in tekmovalci ogledali celjske znamenitosti, prireditelj pa se je končala v dvorani Glasbene šole, kjer sta goste pozdravila tovarišica Homanova, podpredsednica SO Celje, in Slavko Pezdur, predsednik OK SZDL Celje. V kulturnem sporedu so nastopili člani Gledališke delavnice Srednje tehniške šole Celje pod vodstvom prof. Darje Poglajen in plesna skupina Pionirskega doma pod vodstvom prof. Ane Vovk Pezdur.

Pri organizaciji tekmovanja smo imeli seveda veliko dela, opravili so ga člani našega društva, največ težav pa nam je, kot je v teh časih čisto običajno, povzročal denar. Če bi ne bilo organizacij združenega dela, ki so se ljubeznivo odzvale naši prošnji, bi bila izvedba tekmovanja resno ogrožena. Pokrovitelji tekmovanja so bili: Zlatarna Celje, Kovi-notehna Celje in Komunist Ljubljana, pomagali pa so še: Izobraževalna skupnost Celje, Aero Celje, Etol Celje, Celjske mlekarne, Pekarne Celje, Knjižnica Edvarda Kardelja Celje, Ljubljanska banka Celje, Izletnik Celje, Glasbena šola Celje, Srednja kmetijsko-živilska šola Celje in Srednja tehniška šola Celje.

Izide tekmovanja bo posebna komisija lahko objavila šele po pregledu nalog. Sklepa prireditelj bo 10. junija, in sicer v Zlatarni Celje. Veseli smo, ker ta delovna organizacija ni pokazala

Prispevke, predstavljene na letošnjem portoroškem srečanju, bi lahko na splošno razdelili v nekaj temeljnih skupin. Medtem ko se znanstveniki, kot je npr. skupina, ki jo vodi dr. Aleksandra Kornhauser, in še nekatere druge skupine znanstvenikov iz Zagreba in Beograda, ukvarjajo predvsem z vprašanjem, kako razmeroma zapletene znanstvene pojme predstaviti najmlajšim in ob tem ne poenostavljati, se drugi, predvsem otroški psihologi in pedagogi, ubadajo s preučevanjem otrokovih sposobnosti opazovanja, do-jemanja in spoznavanja. Spet drugi, npr. mag. Ljiljana Gutina iz Beograda, preučujejo (ne)primernost posameznih vzgojno-izobraževalnih programov. Strokovnjaki posameznih znanstvenoraziskovalnih ustanov, npr. Vivarij pri biološki fakulteti v Ljubljani ali ljubljanski Botanični vrt, pa so predstavili svoje večletno načrtno delo pri izobraževanju in vzgoji najmlajših, sodelovanje z vrtci idr.

Kako poteka zgodnje uvajanje otrok v naravoslovje, je seveda odvisno od izobrazbe strokovnjaka, ki se s tem ukvarja. Naravoslovci, matematiki, fiziki, kemiki idr., poudarjajo, da se morajo otroci že zgodaj seznaniti tudi z najbolj zapletenimi znanstvenimi pojmi, seveda tako, kot je zanje primerno in dojemljivo, za druge – psihologe in pedagoge pa je naravoslovje včasih le zbirka primernih spodbud za razvijanje otrokovega inovativnega načina razmišljanja. Medtem ko prvi natančno izbirajo

področja iz svoje stroke in po glavja, ki se jim jih zdi vredno pomembno predstaviti otrokom, pa drugi posegajo po nalogah manj sistematično, saj jih izbirajo po drugačnih merilih.

Vsi po vrsti pa se strinjajo z zahtevo, da potrebuje otrok takem delu varnost in da je treba ob spoznavanju naravoslovja otroku predstaviti nevsiljivo tudi druge vidike, npr. etičnega, ekološkega, brez katerih lahko ostane znanost prej uničevalna kot gibalo človekove ustvarjalnosti.

V raznih državah so izobraževalne zahteve seveda različne. Medtem ko v razvitejših delih sveta primanjkuje predvsem znanstvenikov, ki bi se bili pripravljeni posvetiti razvojno-raziskovalnemu delu, pa nerazvite državam že kar kronično primanjkuje strokovnjakov praktikov vseh vrst. Pa tudi splošno raven izobraženosti je v teh državah izredno nizka; to zelo zavira nadaljnji razvoj, sta poudarila Toili William Wanjal iz Kenije in Rahman Habibur iz Bangladeša.

Zgodnje vpeljevanje otrok v naravoslovje je torej zanimiva v vse dele sveta ne glede na stopnjo njihove gospodarske in družbene razvitosti. Zato niti ni čudno, da se je za portoroški simpozij zanimal tudi evropski parlament. Seveda pa morajo biti programi za delo z otroki pri seznanjanju z naravoslovjem prilagojeni vsakokratnim razmeram, sicer uspehov prav gotovo ne bo.

MILOŠ EKAR

samo pripravljenosti gmotno podpreti izvedbo tekmovanja, pač pa bo gostila zmagovalce in njihove mentorje ter jim predstavila svoje delo. Lepše potrditve sodelovanja med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi, kamor spada delo našega društva, si ne bi mogli želeli.

Pomembnost sklepnega dela prireditve moramo posebej poudariti, kajti vsa leta doslej je namreč tekmovanje v znanju materinščine ostajalo v senci drugih tekmovanj, ki jih organizirajo slovenske osnovne in srednje šole. To seveda ne pomeni, da je bilo tako zaradi nižje ravni tekmovanja, pač zato, ker prireditelji nikoli doslej niso mogli (ali znali) pridobiti pokroviteljev

tudi za tisti del, ki je povezan z nagrajevanjem tekmovalcev.

V Zlatarni so pokroviteljski sprejeli s prepričanjem, da skrb za jezik pomembno poudarjajo, nagrajevanje nadarjenih mladih ljudi, ki si za to posebej prizadevajo, pa naložba, ki si jo organizacija šteje v čast, ne pa v breme. Ker doslej o tekmovanju iz materinščine nikoli nismo mogli zapisati česa takega in k smo s priokusom grenkobe uglaševali, da o materinščini vsi v liko govorimo, je pa za pokrovitelje nezanimivo področje, smo prepričani, da je tokrat delo Zlatarne treba posebej poudariti.

MARIJA KONČINA

Poseben zakon o pedagoški službi ni potreben

Skupščina izobraževalne skupnosti Slovenije, ki se je sestala 17. maja, je za svojega predsednika ponovno izvolila Nika Žibreta. Podpredsednik v novem mandatskem obdobju bo Anton Skok iz Kopra. Predsednik skupščinskega odbora za organizacijska in kadrovska vprašanja je postal Albert Avguštinčič iz Ljubljane.

Bistvena vsebinska točka te seje skupščine Izobraževalne skupnosti Slovenije naj bi bila razprava o izhodiščih za ukrepe, s katerimi bi programe v vzgoji in izobraževanju uskladili z gmotnimi možnostmi. Vendar je bila vsa stvar preložena na junijsko sejo skupščine, ker je bila ravno v tistih dneh zvezna skupščina sprejemala pomembna zakona o začasnih omejitvi osebnih dohodkov in razpolaganja z delom sredstev za družbene dejavnosti. S tem je seveda padla v vodo vsa priprava dodatnega usklajevanja, kolikor ni že vnaprej predvidevala, kaj se bo zgodilo; takega preroka pa vsaj šolsko področje nima.

V tako izpraznjenem dnevnem redu je postala najzanimivejša točka razprava o nameravani re-

viziji Zakona o usmerjenem izobraževanju. A nemara ne toliko zaradi pripomb, ki so bile bolj ali manj podobne drugim že do zdaj povedanim, marveč zaradi stališča do lani zavrženega predloga Zakona o pedagoški službi, s katerim je delegate seznanila Viktorija Gorjup. Skupščina Izobraževalne skupnosti Slovenije je namreč lani aprila zavrnila predlog Zakona o pedagoški službi in napovedala, da bo priprava svoj predlog in razložila svoje poglede na to problematiko. Vprašanje je preučevala posebna delovna skupina, ki ji najprej načeloval Stane Čebulvin, po njegovem odhodu na Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo pa je skupino vodila Viktorija Gorjup.

Predlog delovne skupine je bil da »ne potrebujemo posebne Zakona o pedagoški službi«, da naj bi vsebinska vprašanja tako svetovale in razvojne tudi nadzorne službe uvedli v drugih sistemskih zakonih s področja vzgoje in izobraževanja ob tem pa problematiko nadzorovati v Zakonu o sistemu državne uprave.

J. S.

Načela vse bolj daleč od resničnosti

Pogovor z Borisom Lipužičem, predsednikom Zveznega odbora Sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju, znanosti in kulturi

• Zvezni odbor Sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju, znanosti in kulturi je te dni končal prvi del svojega mandatnega obdobja. Lahko rečemo, da je bilo to obdobje zelo razgibano, polno zahtevnih in odgovornih nalog, ki jih v družbenogospodarskih razmerah v karšnih je naša država, še zdaleč ni lahko uresničevati. Kako bi na kratko opisali dozdajšnje delo Zveznega odbora in katere naloge bo treba v prihodnjem mandatnem obdobju čim hitreje rešiti?

– Pred dvema letoma res nisimo pričakovali, da bosta gospodarska in družbena kriza tako dolgotrajni, še posebno, ker je leto dni kasneje kazalo, da se bo poslabševanje zaustavilo. Zvezni odbor se je največ ukvarjal z družbenogospodarskim položajem ter dejavnosti s posameznimi usmeritvami ob financiranju temeljne dejavnosti, razpravljal je o naložbah in spremljal gibanje osebnih dohodkov. V odboru smo redno, tako rekoč na vsaki seji, razčlenjevali in presojali družbenogospodarski položaj izobraževanja, znanosti in kulture in seveda gmotni položaj delavcev, zaposlenih v teh dejavnostih, ki je bolj ali manj pereč povsod v Jugoslaviji. Zvezni odbor je velikokrat zelo ostro, odločno in utemeljeno opozarjal, kako zelo se slabša položaj izobraževanja in kulture pa tudi na življenjske in delovne razmere ljudi, zaposlenih v tej dejavnosti. Tem zadevam smo namenili veliko pozornosti, posebno ob sprejemanju letnih resolucij zvezne skupščine o družbenem razvoju in pred intervencijskimi ukrepi, ki so z omejitvami – z limiti in indeksi zaostajanja za splošno rastjo dohodka – nenehno zmanjševale možnosti za še kolikor toliko normalno delo v naših dejavnostih. Naša stališča in predloge smo neposredno prenašali zveznim organom. Na primer: ob obravnavanju Predloga resolucije za leto 1987 smo jasno povedali, da se ne strinjamo s stališči, po katerih naj bi rast dohodka v izobraževanju in kulturi zaostala za rastjo dohodka družbenega gospodarstva. Pripravili smo tudi razčlenitev in predlog stališč za sejo Sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, ki je bila oktobra 1987, analiza pa je bila sprejeta kot podlaga za akcijo Zveze sindikatov.

V zvezi s tem pa je treba širše pojasniti tole: V vseh pomembnih družbenih dokumentih in izjavah odgovornih ljudi se deklarativno poudarja, da spadajo izobraževanje, znanost in kultura med najpomembnejše proizvodilne sile družbe, da so nepogrešljivi dejavniki družbenega in gospodarskega razvoja; da brez teh dejavnosti ne bomo kos nalogam, ki nam jih nalaga znanstveno-tehnološka resolucija, skratka, da ne bomo primerno pripravljeni za vstop v 21. stoletje. Lahko rečem, da so se naša stališča čedalje bolj oddaljevala od resničnosti, v kateri so se znašli izobraževanje, znanost in kultura. Napačen odnos do teh dejavnosti se kaže že v samem izhodišču njihove obravnave: zmeraj so bile štete kot poraba, sprva kot skupna, v zadnjem času pa kot splošna. Mačehovski odnos, npr. do izobraževanja, se kaže tudi v tem, da se pri delitvi družbenega proizvoda ne bomo mogli uresničevati svoje vloge, če vsake pomembne naloge tega sindikata ne bodo podprli v republikah in pokrajinah in če se to delo ne bo uresničevalo ob dogovorih republik in pokrajinskih odborov na zvezni ravni – skratka, potrebna bo usklajena akcija na vseh ravneh naše organiziranosti.

• Rezultati poslovanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja, znanosti in kulture pa tudi družbenega varstva otrok – vsaj tako kažejo številke – povedo, da te dejavnosti poslujejo na meji obstoja. Kaj naj bi se naredil sindikat, da se bo zboljšal zdajšnji kritični položaj v teh dejavnostih in še posebno ljudi, ki so v njih zaposleni?

– Zvezni odbor je na pretekli seji 5. maja obravnaval rezultate poslovanja organizacij združenega dela v vzgoji in izobraževanju, znanosti, kulturi in telesni kulturi, tako kot jih je pokazal zaključni račun za leto 1987. Gre za rezultate poslovanja v letu, za katero je bila značilna še večja gospodarska nestabilnost v državi in v katerem so bili sprejeti intervencijski ukrepi, ki naj bi

premagujejo nekatere podmene o vzgojno-izobraževalnem sistemu, ki smo jih zasnovali pred več desetletji. Na primer: zdajšnji model osemletne osnovne šole smo izoblikovali leta 1958, temelje za preobrazbo srednjih in visokih šol leta 1974 itn. V mnogih evropskih državah so v zadnjem desetletju prenovili zasnove za posodabljanje izobraževalnih sistemov; te naj bi, kar zadeva izobraževanje strokovnjakov, ustrezale zahtevam informacijsko-inovacijske družbe.

Drugo pomembno področje dela Zveznega odbora je bilo usmerjeno v pridobivanje dohodka na podlagi uveljavitve izhodiščnih osnov za ugotavljanje zahtevnosti, odgovornosti in pogojev dela za tipična dela in naloge v dejavnostih, ki jih združuje naš sindikat. Zdajšnji gmotni položaj izobraževanja in kulture ne omogoča vrednotenja del in nalog po merilih iz izhodiščnih osnovah, zato meni Zvezni odbor, da morajo biti te osnove eden od temeljev, na katerem bo mogoče stvarno gmotno vrednotiti ceno družbeno potrebnih programov. Tako lahko ugotovimo, koliko so programi ob zdajšnji »svobodni menjavi dela« podcenjeni.

Sindikalne zahteve niso bile povsem uresničene

Če torej povzamem, kaj vse je naredil Zvezni odbor v preteklem dveletnem mandatnem obdobju ali njegove najpomembnejše naloge – ne da bi ocenjeval druge spremljajoče dejavnosti – lahko rečem, da dosežki našega dela niso bili v sorazmerju s trudom. Vzroki za to so znani. Drugo mandatno obdobje – do maja 1990 bo naš sindikat še pred zahtevnejšo preskušnjo, saj se bo moral potrditi kot resnična organizacija prosvetnih, znanstvenih in kulturnih delavcev.

Naj bo kakor koli: še bolj vztrajno si bomo morali prizadevati, da se bo sindikat potrdil kot samostojna politična organizacija delavcev na fronti socialističnih sil, ki bo morala zastopati avtentične interese svojih članov – to pa pomeni v sindikatu naših dejavnosti ustrezno vrednotenje intelektualnega dela ter primerne življenjske in delovne razmere in možnosti za kakovostno in učinkovito uresničevanje programov. Skratka, dozdajšnje najpomembnejše naloge bodo aktualne tudi v prihodnjem obdobju. Zvezni odbor pa ne bo mogel uresničevati svoje vloge, če vsake pomembne naloge tega sindikata ne bodo podprli v republikah in pokrajinah in če se to delo ne bo uresničevalo ob dogovorih republik in pokrajinskih odborov na zvezni ravni – skratka, potrebna bo usklajena akcija na vseh ravneh naše organiziranosti.

• Rezultati poslovanja dejavnosti vzgoje in izobraževanja, znanosti in kulture pa tudi družbenega varstva otrok – vsaj tako kažejo številke – povedo, da te dejavnosti poslujejo na meji obstoja. Kaj naj bi se naredil sindikat, da se bo zboljšal zdajšnji kritični položaj v teh dejavnostih in še posebno ljudi, ki so v njih zaposleni?

– Zvezni odbor je na pretekli seji 5. maja obravnaval rezultate poslovanja organizacij združenega dela v vzgoji in izobraževanju, znanosti, kulturi in telesni kulturi, tako kot jih je pokazal zaključni račun za leto 1987. Gre za rezultate poslovanja v letu, za katero je bila značilna še večja gospodarska nestabilnost v državi in v katerem so bili sprejeti intervencijski ukrepi, ki naj bi

zaustavili negativne težnje. Ukrepi za omejevanje rasti prihodkov družbenih dejavnosti, s katerimi naj bi razbremenili gospodarstvo, niso bili učinkoviti, zato se je gmotni položaj teh dejavnosti še poslabšal. Celotni prihodek in dohodek v naši dejavnosti sta naraščala počasneje od stopnje inflacije, to pa je ob sočasnem hitrejšem naraščanju porabljenega denarja in večjih obveznosti iz dohodka privedlo do premajhne rasti čistega dohodka in povečanega primanjkljaja v izobraževanju in kulturi pa tudi v znanstvenoraziskovalni dejavnosti, ki je sicer izzeta iz omejitev rasti prihodka. Medtem so se povečali tudi izdatki za investicijsko vzdrževanje, na primer v osnovnem izobraževanju za 162%, v družbenem varstvu otrok za približno za 200%, v kulturnih dejavnostih za 237%, neto stopnja akumulativne sposobnosti pa se je zmanjšala povprečno za 50% itn. Z vsem tem smo prav te dni seznanili Svet Zveze sindikatov Jugoslavije in opozorili, da se ne uresničujejo stališča Sveta, sprejeta 21. oktobra 1987. Naša stališča in predloge bomo sporočili tudi Zvezni konferenci SZDLJ in Skupščini SFRJ, ki bosta še letos obravnavali družbenogospodarski položaj izobraževanja. Mislim, da je treba ob tej priložnosti opozoriti tudi na vprašanje, kako bo z odstotkom namenjenim za izobraževanje v delitvi družbenega proizvoda v prihodnjem obdobju. Ni pa seveda mogoče pričakovati, da bodo zvezni organi in organizacije našli zdravilo za hitro izboljšanje zdajšnjega težkega položaja v tej dejavnosti, kajti tudi največji ukrepi za uresničevanje prihodnjega dogovarjanja z Mednarodnim denarnim skladom predvidevajo, da morajo republike in pokrajini v svoji in skupni porabi določiti prednostni red in opraviti selekcijo. Vsekakor bo treba še naprej razmišljati o nadaljnji racionalizaciji šolske mreže in vzgojno-izobraževalnih programov prav zato, da bomo ustvarili večji manevrski prostor za prerazdelitev sredstev v korist izobraževanja in še nekaterih družbenih dejavnosti, in med drugim tudi o racionalizaciji splošne porabe v institucijah družbenopolitičnega sistema.

Stavke čedalje pogostejši izraz nezadovoljstva

• Vzgojno-izobraževalna dejavnost je v izredno težavnem obdobju. Kako je v resnici, kaže tudi to, da zaposleni čedalje pogostje izražajo svoje nezadovoljstvo s prekinitvami dela. Kako vrniti zdaj že zelo omajani ugled pedagoškemu poklicu in preprečiti, da bi zdrsnil na družbeni lestevici še nižje – zdaj v časih gospodarske, družbene in še posebno moralne krize?

– Zvezni odbor spremlja različne oblike spornih okoliščin posebno v šolstvu, obenem pa skupaj z republikami in pokrajinskimi odbori razčlenjuje vzroke. Ti imajo seveda skupno značilnost – čedalje večje realno in nominalno zaostajanje osebnih dohodkov učiteljev v primerjavi s kadri z enako ravno strokovno izobrazbo, posebno v gospodarstvu in javni upravi. Zato bomo na prihodnji seji Zveznega odbora celostno obravnavali čedalje pogostejše prekinitve dela v šolah kot tisto skrajno sredstvo, s katerim pedagoški delavci opozarjajo na svoj čedalje težji gmotni položaj. Ta položaj pa je marsikje takšen, da je ljudi privedel na rob življenjskega obstoja. V tej zvezi je treba ugotoviti, kakšna je vloga sindikata pri reševanju takšnih spornih zadev in motenj, ki nastajajo pri uresničevanju programa življenja in dela šole. Povedano v jeziku Svetovne zveze učiteljskih organizacij: oceniti je treba učinkovi-

tost sindikalne akcije pri prizadevanjih za izboljšanje gmotnega položaja prosvetnih delavcev.

• Dozdajšnje uresničevanje družbenih dogovorov na področju izobraževanja v republikah in pokrajinah kaže, da so pri uresničevanju enotnosti in skupništva v politiki in sistemu vzgoje in izobraževanja doseženi le delni uspehi, različni tako po stopnjah kot po obsegu enotnih rešitev. Kakšna je v tem trenutku resnična podoba vzgojno-izobraževalne politike in sistema v naši državi?

– Takšno oceno je že izdelal tudi Zvezni odbor: po njegovem mnenju in po mnenju predlagatelja analize (koordinacijskega odbora Zisa za izobraževanje in kulturo). Izkušnje pri uresničevanju družbenih dogovorov v vzgoji in izobraževanju opozarjajo, da so republiki in pokrajinski dogovori samo deloma uresničeni ter da bi bilo treba na zvezni ravni najti učinkovitejša rešitve za skupna vprašanja vzgojno-izobraževalnega sistema v SFRJ. SR Slovenija je imela drugačno stališče: meni, da je dogovarjanje republik in pokrajin primerna pot ter da odgovori izražajo pripravljenost in objektivne možnosti republik in pokrajin za opredeljevanje skupne politike v vzgoji in izobraževanju ter da tak način izhaja iz skupne odgovornosti narodov in narodnosti ali republik in pokrajin za skupni razvoj SFRJ. Ocene v poročilu o uresničevanju družbenih dogovorov, ki so jih podpisali republiki in pokrajinski organi – izdelal jih je Republiški komite za vzgojo in izobraževanje SR Srbije – izhajajo iz podmene, da mora biti v vzgoji in izobraževanju v SFRJ več enotnosti, da bo Skupščina SFRJ morala sprejeti temelje sistema vzgoje in izobraževanja in da naj bi ustanovili poseben zvezni organ za vzgojo in izobraževanje.

Gre torej za predlog, naj bi se pristojnosti federacije v vzgoji in izobraževanju povečale, to pa je obenem eno od vprašanj, ki se pojavljajo v zdajšnjih razpravah o dopolnitvah in spremembah zvezne ustave.

• Čeprav je ustava SFRJ v temeljih zagotovila pogoje in podmeno, vendarle ni posebej opredelila skupnih temeljev, na katerih naj bi se izoblikoval enoten vzgojno-izobraževalni sistem. V zvezi s tem se veliko pričakuje od 23. amandmaja, ki je v središču zanimanja izobraževalne pa tudi širše javnosti...

– Omenil sem že, da obravnava to vprašanje javna razprava o spremembah in dopolnitvah ustave SFRJ, posebno ob 23. amandmaju. Reči moram, da 244. člen ustave SFRJ omogoča, da republike in pokrajini skupaj urejajo posamezna vprašanja z dogovori ali z družbenimi dogovori. To pa seveda ne pomeni, da se v zdajšnji razpravi ne bi mogle izoblikovati tudi drugačne rešitve. O tem vprašanju so govorili tudi v podkomisiji zvezne ustavne komisije in v Medrepubliško-pokrajinski komisiji za reformo izobraževanja; v delovnem besedilu k drugemu stališču osnutka 23. dopolnila so izoblikovali tale predlog: Skupne temelje vzgojno-izobraževalnega sistema v SFRJ naj bi urejal zvezni zakon, ki bi ga sprejeli v soglasju z republikami in pokrajinskimi skupščinami, druga skupna vprašanja pa naj bi urejali z dogovori in družbenimi dogovori. Delegati iz SR Slovenije se s tem niso strinjali in menili, naj bi tovrstno problematiko urejali tako kot do zdaj.

Če bi prišlo do konsenza republik in pokrajin, da naj bi sprejeli modificirani predlog druge točke 23. amandmaja, kakršnega sem omenil, bi morali tudi jasno opredeliti, kaj so to skupni temelji vzgojno-izobraževalnega sistema, sicer bi utegnile nastati različne razlage. Tako so nekateri že do zdaj pod skupnimi jedri zelo poenostavljeno razu-

meli, da je treba povsem izenačiti predmetnike in učne načrte – kaj takega pa ni bilo zamišljeno niti pred tridesetimi leti v času centralizacije na podlagi zveznega splošnega zakona o šolstvu iz leta 1958. Mislim, da je treba z dogovarjanjem republik in pokrajin o skupnih temeljih vzgojno-izobraževalnega sistema v SFRJ zagotoviti, da bodo v resnici priznana spričevala in diplome v vsej državi; to pa naj bi pripomoglo k nemotenemu zaposlovanju »brez meja« – tako kot je že doslej v nekaterih republikah. Enotnost in skupništvo v vzgoji in izobraževanju se bosta potrdila, če se bomo na temelju skupnih družbenih vzgojno-izobraževalnih ciljev v resnici zavzemali za uresničevanje skup-

aktualno

nih dogovorjenih najboljših meril in ravni izobraževanja – takšnih, ki bodo pripomogla k večji kakovosti in učinkovitosti splošnega in strokovnega izobraževanja delavcev. To je nujno, da se bomo lahko enakopravno včlenili v evropske tokove razvoja in preobrazbe, v informacijsko in inovacijsko družbo. Samo načrtno vlaganje v znanost in znanje je lahko pripomore, da se bomo izkopal iz zaostalosti in da bomo premagali dozdajšnjo miselnost, v kateri je še zmeraj vse preveč samozadovoljstva in nekritičnosti.

Pogovarjala se je
SNEŽANA KORUBIN
Prosvetni delavnik, Skopje

Čez rob potrpežljivosti ni mogoče

S seje Zveznega odbora Sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju, znanosti in kulturi

Javna razprava o osnutku dopolnil k Ustavi SFRJ gre h koncu. Povzetek takšne razprave naj bi izoblikoval tudi Zvezni odbor Sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju, znanosti in kulturi na svoji nedavni seji.

Udeleženci seje pa niso spregovorili samo o svoji dejavnosti, temveč tudi o številnih drugih zadevah, ki jih težijo. Vztrajajo, da je treba poenostaviti gospodarski politični in delegatski sistem, zahtevajo več reda, spoštovanja zakonitosti in odgovornosti pa manj funkcionarjev itn. Opozarjajo, da postajata samoupravljanje in oblast delavskega razreda vse bolj dvomljiva – zato je tudi čedalje več zahtev, da je treba zagotoviti enotnost jugoslovanskih delavcev in da bi moralo združeno delo močnejše vplivati na vse tokove družbene reprodukcije; v ta namen naj bi ustanovili svet združenega dela v Skupščini SFRJ.

Videti je, da za zdaj predlagane rešitve ne bodo kaj prida zboljšale statusnega in družbenogospodarskega položaja družbenih dejavnosti. Zato so na seji zahtevali, da je treba ekonomske zakonitosti upoštevati tudi v družbenih dejavnostih ter dosežke in dejavnike dela vrednotiti stvarno, tako kot v gospodarstvu. Ponovljena je bila tudi stara zahteva o izenačevanju družbenega in gospodarskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih ter dosežke in dejavnike dela vrednotiti stvarno, tako kot v gospodarstvu. Ponovljena je bila tudi stara zahteva o izenačevanju družbenega in gospodarskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih ter dosežke in dejavnike dela vrednotiti stvarno, tako kot v gospodarstvu. Ponovljena je bila tudi stara zahteva o izenačevanju družbenega in gospodarskega položaja delavcev v družbenih dejavnostih ter dosežke in dejavnike dela vrednotiti stvarno, tako kot v gospodarstvu.

Natančneje je treba opredeliti, kaj je družbeni interes v tej dejavnosti, pa tudi pojem »svobodne menjave dela« ter načrtovanje pridobivanja sredstev v samoupravnih interesnih skupnostih. Jasno je, da sklepni del razprave o ustavnih spremembah, ki zadevajo izobraževanje, ne bo potekal po mirni poti. Posebno živahno bo ob razpravljanju o 23. amandmaju, saj je v osnutku zanj v drugi točki predvidenih več alternativ (zakon, dogovor naj se črta) za urejanje skupnih temeljev vzgojno-izo-

braževalnega sistema v Jugoslaviji. Zdaj je razmerje glasov za zvezni zakon, ki naj bi urejal ta vprašanja 6:2. Med tista dva, ki sta proti, spada Slovenija in Kosovo in oba svoje razloge tudi natančno pojasnjujeta.

Videti je, da številni družbeni dogovori še zmeraj ne zagotavljajo zaželenih učinkov v vzgoji in izobraževanju. Ti dogovori so največkrat načelni, formulacije pa povečini posplošene. V njih se zrcalijo neskladja in kompromisi, vse to pa je bilo včasih celo pogoj, da so jih vsi podpisniki sploh sprejeli. Načelna narava dogovorov pa omogoča različne razlage in ravnanje tedaj, ko jih je treba uporabiti neposredno. Tako kot na drugih področjih dogovarjanja pa je tudi v vzgoji in izobraževanju izražena težnja po priznavanju specifičnosti.

Vse to je povedal Miodrag Ignjatović ob uvodni besedi k tisti točki dnevnega reda, ki je bila namenjena uresničevanju družbenih dogovorov v izobraževanju, ki so jih podpisali organi in organizacije v republikah in pokrajinah. Večina udeležencev je ugotavljala, da se rešitve, ki naj bi pripomogle k učinkovitejšemu reševanju družbenih dogovorov, nekako ujemajo s predlaganimi ustavnimi spremembami, obenem pa poudarjala, da višja stopnja usklajevanja na državni ravni ne sme pomeniti rušenja in zapostavljanja kulturne identitete, skratka značilnosti v kulturi republik in pokrajin.

Tako kot na več sejah doslej so tudi tokrat govorili o gmotnem položaju vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture, zlasti o rezultatih poslovanja v organizacijah teh dejavnosti v preteklem letu. Predstavnik Bosne in Hercegovine je bil še posebno oster: dejal je, da je potrpežljivosti konec in da prosvetni delavci nočejo več poslušati tega, kar jim pripovedujejo že štirideset let.

Dogovorili so se, da bodo na eni od prihodnjih sej obravnavali tudi možnosti za uporabo izhodiščnih osnov v zdajšnjem položaju in da bodo na dnevni red uvrstili tudi razpravo o stavkah.

Delegati so soglasno sprejeli pravilnik o nagrajevanju in priznanju zveznega odbora, ki se podeljuje za zasluge pri razvoju in napredovanju prosvetnih časnikov republik in pokrajin. Izrekli so priznanje predsedniku Borisu Lipužiču, ki bo tudi naslednji dve leti vodil Zvezni odbor Sindikata delavcev v vzgoji in izobraževanju, znanosti in kulturi.

BILJANA STUPAR

doma
drugje

Politika reže projekte

Avstrijski deželni uradi za pospeševanje izobraževanja odraslih – pomemben člen v strokovnem spopolnjevanju andragoških delavcev

Dr. Franza Albericha Pesendorferja naši andragogi že poznajo, saj se je udeležil že mnogih posvetov in srečanj pri nas. Na lanskoletnem srečanju slovenskih andragogov v Topolšici, kjer so spregovorili o ekologiji v izobraževanju, je povedal, kako si v Avstriji prizadevajo za ekološko ozavešanje, na jugoslovanskem posvetovanju o videu v izobraževanju, ki je bilo konec marca letos v Ljubljani, pa je spregovoril o uporabi videa v množičnem izobraževanju.

Dr. Pesendorfer je zaposlen v Gradcu na Deželnem uradu za pospeševanje izobraževanja odraslih za Štajersko (Förderungstelle des Bundes für Erwachsenenbildung für die Steiermark). Pri nas česa podobnega ne poznamo, zato smo v pogovoru z dr. Pesendorferjem želeli zvedeti, kako deluje ta njihov urad in katere naloge opravlja.

• **Kako je nastal vaš urad za pospeševanje izobraževanja odraslih?**

Takšne urade imajo vse avstrijske dežele (Štajerska, Tirolska, Koroška idr.), razen Dunaja. Ustanavljati so jih začeli že v avstrijski republiki; tedaj so po razpadu avstrijske monarhije v sklopu ministrstva za izobraževanje in kulturo ustanovili na Dunaju posebno službo za strokovni nadzor nad izobraževanjem zunaj rednih šol. V njej so delovali deželni nadzorniki, lahko bi jih imenovali tudi referenti za ljudsko izobraževanje. Zamisel je bila dobra, le pristojnosti teh referentov in celotne službe že od vsega začetka niso bile natančno določene. Zdajšnji uradniki opravljajo podobno delo kakršno so imeli nekdanji deželni uradniki, in lahko bi dejali, da še danes »lebdijo« med ustanovitvami za izobraževanje odraslih in zveznim (državnim – op. p.) ministrstvom za izobraževanje.

• **Ali so pristojnosti teh uradov danes natančneje določene?**

– Uradi za pospeševanje izobraževanja odraslih nimajo pravih pravnih nobenih pristojnosti. Svojo povezovalno in pospeševalno vlogo uresničujejo v sklopu ministrstva prostovoljno. Kakšni so odnosi med organizacijami, ki izobražujejo odrasle (npr. visoke ljudske šole, izobraževalni domovi, organizacije za poklicno izobraževanje ipd.), zveznim ministrstvom in uradom za pospeševanje, lahko ugotovimo tudi po načinu financiranja. Zvezno ministrstvo le delno financira ustanove za izobraževanje odraslih, v celoti pa urade za pospeševanje tega izobraževanja. Vendar imamo tudi mi iz leta v leto manj denarja in smo tako vse bolj prepuščeni sami sebi.

• **Katere naloge opravlja vaš urad?**

– Naše delo usmerja ministrstvo, po območjih pa ga načrtujemo sami. Eno od pomembnejših področij našega dela je usposabljanje in spopolnjevanje andragogov na seminarjih (imamo veliko dobre literature). Zadnje čase je v ospredju razvoj multimedijskega izobraževanja, tako obravnavamo aktualne teme (okolje, mir, preučujemo življenjske posameznikov, da bi lažje spoznavali najnovejšo zgodovino), skrbimo za kulturno dediščino, za katere imamo na voljo precej video filmov. Sam se precej ukvarjam z zdravstveno

vzgojo. Naš cilj na tem področju je, da bi obravnavali zdravje kot vrednoto, ki jo mora razviti vsak posameznik, mi pa pri tem spodbujamo. V programe zdravstvene vzgoje uvrščamo zdravstvene delavce in druge.

• **Vaše delo poteka po posameznih projektih. Kako poteka organizacija projektov multimedijskega izobraževanja?**

– Običajno nam projekt ponudijo v testiranje (iz Dunaja, ministrstva ali ORF-avstrijske RTV), včasih pa je obrnjeno in nas vprašajo, kako naj oblikujemo določeno vsebino v program. Tako je bilo s projektom za ohranjanje čistega okolja. Žal se zaradi političnih razmer in razprtij (ob pripravi tega projekta je stranka zelenih dala pobudo za ohranitev narodnega parka Heimbürg) se v ta multimedijski izobraževalni program pri nas ni uresničil.

Po drugi strani pa nas ministrstvo spodbuja v skrbi za ohranjanje okolja zunaj naših meja, npr. z vašo pomočjo in s pomočjo Madžarov, seveda, dokler se ne poskušamo vmešavati v politiko.

• **V projektih multimedijskega izobraževanja sodeluje veliko ljudi, verjetno pa poskušate pospešiti razvoj izobraževanja odraslih še drugače. Kako?**

– Omenil sem že spopolnjevanje andragogov. Sam veliko delam z moderatorji in jim pomagam pri spopolnjevanju v skupinski dinamiki. Naša naloga je usposabljanje za praktično delo v izobraževanju odraslih, za kar smo pripravili že precej gradiva – priročnikov in drugih didaktičnih pripomočkov. Dejavnosti pa smo tudi v knjižničarstvu. Skupina, ki se ukvarja s tem, skrbi predvsem za javne (družbene) knjižnice, vendar sodeluje tudi s knjižnicami po podjetjih, cerkvah in drugje. Imamo tudi potujočo knjižnico in strokovno andragoško. Najpomembnejše pa je, da seznanjamo knjižničarje z novostmi in jim pomagamo pri odpiranju novih knjižnic.

• **In koliko vas je zaposlenih za tako obsežen program?**

– Štirje smo z akademsko izobrazbo, deset sodelavcev pa je s srednjo ali višjo, skupaj torej štirinajst. Dovolj nas je, vendar smo zaradi pomanjkanja denarja čedalje bolj malodušni. Ni ravno spodbudno, da je prav izobraževanje odraslih tisto področje, na katerem začnejo gospodarsveniki in politiki zmeraj najprej varčevati.

EVA ZAKOTNIK

Bostonski »čudež«

V Veliki Britaniji so se začeli resno ukvarjati s krizo šolskega sistema in z nezaposlenostjo, zadnje čase pa namenjajo vse več pozornosti tako imenovanemu bostonskemu »čudežu«. V Bostonu, ZDA, namreč že več kot pet let uresničujemo dogovor, po katerem se podjetja povezujejo s šolami, jih opremljajo in seznanjajo s svojimi potrebami. S takim povezovanjem so opremili prej zanemarjene državne šole z najsoodobnejšo tehnologijo; v njih je ponovno zavladala disciplina, učenci pa so zelo motivirani za delo. S tako usmerjenim šolanjem so v mestu znižali nezaposlenost z 9 odstotkov (leta 1982) na 3,4 odstotka (ob koncu leta 1987). Mnenja o tem, koliko je tak model ustrezen za Veliko Britanijo, so različna.

Financial Times, 29. 2. 1988

SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI JUGOSLOVANSKIH UNIVERZ

S posodabljanjem k tehnologiji 21. stoletja

Koliko so dandanes jugoslovanske univerze pripravljene in usposobljene za svoj prispevek k tehnično-tehnološkemu razvoju? Na to vprašanje naj bi odgovorila tudi skupščina Skupnosti jugoslovanskih univerz na svoji nedavni seji v Niški Banji. Sejo je vodil profesor dr. Dragutin Zelenović, predsednik skupščine Skupnosti jugoslovanskih univerz, udeležilo pa se je 19 rektorjev univerz iz vse države.

Zborovanje se je začelo z aktualno temo Skupnost jugoslovanskih univerz v strategiji tehnološkega razvoja Jugoslavije – naloge, perspektive razvoja in organizacija SUJ, referat Univerza in strategija tehnološkega razvoja Jugoslavije pa je imel profesor dr. Dragutin Zelenović. Med drugim je opozoril na temeljne cilje strategije družbenega in tehnološkega razvoja naše države, na nekatere temeljne težnje v razvojnih procesih dela v gospodarstvu in družbenih dejavnostih ter na naloge univerz pri oblikovanju strategije tehnološkega in družbenega razvoja Jugoslavije. Strategija opozarja, da se je treba kar najbolj »odpreti v svet« in zgledevali po deželah, kjer imajo izobraževalne sisteme na višji ravni (Zahodna Evropa, Sovjetska zveza, Amerika). Univerze morajo izdelati načrte in predvideti, kako bodo uresničile zahtevno politiko ter zagotovile ustrezne možnosti za svoje delo – pridobite laboratorijsko opremo, prostore, literaturo, sodobne informacijske sisteme in drugo.

Profesor dr. Milan Ratković z osiške univerze je v svojem referatu z naslovom Izobraževalni proces v vlogi strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije med drugim poudaril, da se ubada visoko šolstvo v naši državi s hudimi gmotnimi težavami, zastarela organizacija in klasične metode dela pa povzročajo, da vse težje opravlja svoje pedagoško-znanstvene naloge. Skratka, če se ne bo univerza temeljito posodobila, ne bo mogla opravljati svoje vloge.

Rektorji jugoslovanskih univerz na seji v Niški Banji niso bili niti malo optimistični. Zavedajo se, da gre samo sodobna, drugačna univerza lahko v korak s časom, to pa pomeni, da je treba visoko šolstvo temeljito reformirati in ga drugače obravnavati tudi v zdajšnjem sistemu vrednotenja.

Jugoslovanske univerze se že od leta 1980 zavzeto ukvarjajo z racionalizacijo mreže, vpisom študentov ter vzgojno-izobraževalnimi programi. Nekaj je že doseženo: število študentov v Jugoslaviji se je v teh letih zmanjšalo od 500 tisoč na 370 tisoč, ukinjenih pa je bilo 65 visokošolskih organizacij. Zdaj so na vrsti spremembe predmetnikov in učnih načrtov za oblikovanje takšnih profilov, ki jih pri nas v resnici potrebujemo. Veliko se govori o novih profilih in potrebni opremi, intervencijski predpisi pa so usmerjeni prav proti tem prizadevanjem – od tistih, ki govorijo o devizah za nakup opreme pa do financiranja podiplomskega študija, ki naj bi pripomogel k pomlajevanju znanstvenega osebja.

Na vseh ravneh so zadeve spolitizirane, zadnji čas pa je, da se univerzi povrne njen ugled. Politika nas nenehoma vznemirja z reorganizacijami in reformami, je dejal predstavnik iz Kragujevca in povedal, da so le z velikimi težavami skupaj s Crveno Zastavo uredili sodobno tehniško fakulteto.

O tem, kakšna naj bi bila prihodnja univerza, je veliko različnih mnenj. Kopičijo se teoretične razprave, jasno pa je, da visoko šolstvo pri nas ne sme dovoliti takšnih posebnosti, ki bi zavirale njegov razvoj in povzročile, da bi zaostajalo za svetovnim razvojem.

Se zmeraj razpravljamo, kaj je pomembnejše: raziskovanje ali izobraževanje, je dejal dr. Milan Ratković, rektor osiške univerze. Ali potrebujejo univerze učitelje, ki so bolj dejavni kot raziskovalci ali kot učitelji? Res pa je, da se vloga raziskovanja v svetu naglo povečuje in da sta pedagoško in raziskovalno delo v bistvu celota. Dandanes na fakultetah še zmeraj reproducirajo povečini preteklost, dokaj skromno sedanjost, študij pa je premalo usmerjen v prihodnost, čeprav je izobraževanje futurološka kategorija. Od tod tudi zahteva, da mora zdajšnja zasnova izobraževanja za sedanjost, ki te-

melji na obrtni in industrijski ravni družbene proizvodnje, nadomestiti zasnova stalnega izobraževanja za prihodnost, ki naj bi temeljila na nenehnem povečevanju znanja, spreminjanju tehnologij in družbenih razmerij.

Udeleženci v razpravi so poudarjali, da je na fakultetah še zmeraj zelo malo individualnega in skupinskega dela s študenti. Tudi to bo treba spremeniti. Fakultete bi morale že od nekdaj dajati ustvarjalne znanstveno in tehnološko sposobne strokovnjake; to pa bo ostalo le želja toliko časa, dokler se ne bodo spremenile organizacija in metode dela.

Drugečne visokošolske organizacije in sodobni modeli univerz se lahko izoblikujejo samo s temeljito pedagoško reformo. Šele potem bodo jugoslovanske univerze lahko »izplačale svoj dolg«, ki ga imajo do družbe-

nega in tehnološkega razvoja države, so dejali ob koncu seje skupščine Skupnosti jugoslovanskih univerz.

Na tej seji so obravnavali tudi mednarodno sodelovanje glede na strategijo tehnološkega razvoja Jugoslavije ter razmišljali, kako naj bi to sodelovanje izboljšali. O tem je poročala Stamenka Uvalić Trumbić, glavna tajnica Zveze jugoslovanskih univerz, nato pa so sprejeli poročilo o delu SUJ za preteklo leto, načrt dela za prihodnje, ter finančni načrt za leto 1988.

O pripravi za 33. znanstveno srečanje pod naslovom Univerza danes v Dubrovniku sta poročala dr. Vladimir Kolesanić in prof. dr. Bosiljka Čanak ter opozorila, da bodo morale univerzam denarno pomagati tudi izobraževalne skupnosti, sicer ne bodo zmogle poslati visokega prispevka za svoje udeležence.

TUGOMIR KOSTIĆ

Po poteh Plečnikove ustvarjalnosti

Zamejski in izseljenski študenti na ekskurziji po Sloveniji

Tako kot je že v navadi, so se tudi letos sredi maja zbrali na strokovnem izletu po Sloveniji študenti s Tržaškega, Koroške, iz Porabja in izseljenski študenti. Poleg Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo, ki študente omenjene študente, sodelujejo pri organizaciji strokovnega izleta tudi RK SZDL, Slovenska izseljenska matica ter že nekaj let z vsem razumevanjem in naklonjenostjo tudi Center za turistično propagando Gospodarske zbornice Slovenije.

Vsako leto obiščejo študenti predvsem kraje, kjer je ohranjena kulturna dediščina, ki je celo Slovincem iz matične domovine pogosto neznana.

Letošnja ekskurzija nas je vodila po poteh manj znanih del velikana naše arhitekture, v zadnjem času tudi v svetu na novo odkritega Jožeta Plečnika. Večina Slovencev morda ve za tri velika mesta, kjer je Plečnik zapustil svoja najbolj znana dela: Dunaj, Prago in Ljubljano. V Ljubljani je bolj ali manj znanih nekaj njegovih večjih stvaritev, malokdo pa ve, da je v Sloveniji kar 220 njegovih del, ki niso tako zelo znana, pa zato nič manj pomembna.

Tokratna ekskurzija je želela odkriti tega »neznane« Plečnika, hkrati pa je bila to priložnost za obisk nekaj manj znanih in odročnih slovenskih krajev. Pot nas je vodila od Kamniške Bistrice, Stranj, Kamnika, Komende v Kranj, nato v Begunje, na Bled ter prek Jelovice v Železnike, mimo Škofje Loke v Idrijo, Hotedrščico (rojstvo vas Plečnikovega očeta), na Rakek, ki je bila naša zadnja Plečnikova postaja, in od tam spet v Ljubljano.

Strokovno je ekskurzijo odlično pripravil docent na Fakulteti za arhitekturo, arhitekt Janez Koželj, ki je znal študentom z izredno prepričljivostjo prikazati s kakšnim občutkom, intuicijo in mojstrstvom je znal Plečnik poseči v najrazličnejša okolja in subkulture, da je prav na domačih tleh začetek njegovega ustvarjalnega kroga, ki vodi preko Dunaja in Prage nazaj na izhodišče.

Eno temeljnih vodil Plečnikovega ustvarjanja je bilo, da mora

biti lepota v arhitekturi zakoreninjena v temeljni zahtevi, da mora vsaka stvar rabiti svojemenu, ali kot je dejal Plečnik: »Arhitekt je državi potreben, ker urejuje prostor ljudem, v katerem prebivajo. Zato mora urediti ta prostor tako, da bo po vseh svojih močeh zadostil človekovi potrebi.«

Vendar smo na ekskurziji videli tudi precej takih del, kjer se »lepota« ni bilo treba podrežati funkciji in namenu, prav v t. i. arhitekturi spomina ter sakralni arhitekturi je Plečnik, svobodnejši in manj omejen pri svojem delu, ustvaril izjemno velika dela.

Prav ta naša pot nam je zelo nazorno pokazala, kako se je Plečnik lotil vsake, tudi najmanjše stvari, kot je npr. kljuka na vratih ali cerkvena svetilka, z enako težnjo po duhovnosti in popolnosti. To je tudi prepričljiv dokaz, kot je poudaril arhitekt Janez Koželj ob majhnem »paviljonu« na lesenih stebrih, prekriti z betonskimi ploščami v Begunjah, kako arhitektura ne potrebuje materialnega bogastva, tako kot v drugih umetnostih; moč arhitekture je v njenem duhu in ustvarjalni ideji. Hkrati nas je spomnil še na eno slovensko »slabost«, in sicer, da Slovenci priznavamo kot najvišjo vrednoto v kulturi pisano besedo, s tem pa dajemo književnosti tudi najvišji status znotraj narodne kulture. Hkrati je opozoril, da človek v današnjem svetu znova pridobiva občutek za lepoto prostora in ta čas postavlja kulturo grajenega okolja vsaj na enakovredno mesto pisani besedi. To pa pomeni, da arhitektura ni graditeljstvo, njena neločljiva razsežnost je duhovna spodbuda.

S Plečnikom je stopila slovenska kultura z obrobja Evrope na svetovno prizorišče, njegova dela so v zadnjem času postala predmet zanimanja in študija na pomembnih arhitekturnih šolah v Evropi in ZDA. Plečnik sam je bil trdno prepričan, da se majhen slovenski narod lahko uveljavi v družbi večjih le s kakovostjo svojega dela, na žalost pa takega dela Slovenci nismo zmeraj znali in še vedno ne znamo dovolj ceniti in vrednotiti.

VILJANA LUKAS

Feministično jezikoslovje v Evropi

Odgovori na vprašanje, ali leposlovna dela, napisana izpod peresa žensk, v resnici predstavljajo svojevrstno izražanje in občutenje sveta in s tem posebno »zvrst« literature, so še vedno kontroverzni. Na to je med drugim opozoril tudi zadnji, VII. svetovni kongres germanistov leta 1985 v Göttingenu, kjer je bil tej problematiki posvečen cel forum (forum 9) z naslovom: »Frauensprache – Frauenliteratur?«. Ali se nekaj podobnega obeta tudi mladi, t. i. feministični lingvistiki?

V sedemdesetih letih se je v ZDA pod vplivom raznolikih feminističnih gibanj razvila jezikoslovna smer, ki se imenuje feministična lingvistika. Že v osemdesetih letih se je ta veja jezikoslovja razširila tudi v Evropi in našla predvsem v delih zahodnonemških avtoric močan odmev. Tako npr. predstavlja Luise F. Pusch v svoji knjigi Das Deutsche als Männer-sprache – Aufsätze und Glossen zur feministischen Linguistik nemščino kot »jezik moških«, jezik, ki v zahodnonemški družbi očitno favorizira moške in zapostavlja ženske. Avtorica meni, da se jezikoslovje do nedavnega ni ukvarjalo s tovrstno problematiko; vzrok za to pa vidi prav v tem, da tudi na tem področju – tako kot v drugih znanostih – kraljujejo moški. Knjiga, ki obsega 202 strani in je izšla pri založbi Suhrkamp (Frankfurt am Main) leta 1984, bo zanimiva zlasti za feministke, in šele nato za jezikoslovce.

JASNA MAKOVEC-ČERNE

Sproščena zakonska pravila obetajo izboljšave

Samostojno osebno delo v vzgojno-izobraževalni dejavnosti

V predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o usmerjenem izobraževanju (Poročalec Skupščine SRS, 22. 3. 1988) smo lahko prebrali, da se tudi v vzgoji in izobraževanju pripravlja uzakonitev možnosti za opravljanje samostojnega osebnega dela. Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo napoveduje poseben zakon, s katerim bi opredelili pogoje in načine za opravljanje dejavnosti. Zakon bo izhajal iz ugotovljenega družbenega interesa za opravljanje storitev s samostojnim osebnim delom in z drugimi oblikami povezovanja na vseh področjih, kjer zdaj prevladuje družbena organiziranost. Pogoji za opravljanje samostojnega osebnega dela bodo tesno povezani z rešitvami, ki bodo ob spreminjanju ustave sprejete glede različnih oblik lastnine. Pomembno bo tudi vprašanje, kako v zasebnosti razširiti zakonske možnosti, obenem pa zavarovati ustavno opredeljene pravice in enakopravnost.

Po veljavni zakonski ureditvi ni mogoče opravljati s samostojnim osebnim delom dejavnosti s področja vzgoje in izobraževanja, ker je le-ta posebnega družbenega pomena in jo lahko opravljajo le organizacije združenega dela, kjer sta omogočena poseben družbeni vpliv in nadzor ter je določena posebna strokovna usposobljenost. Zakoni s tega področja (Zakon o vzgoji in varstvu predšolskih otrok, Zakon o osnovni šoli, Zakon o usmerjenem izobraževanju, Zakon o glasbenih šolah, Zakon o izobraževanju in usposabljanju otrok z motnjami v duševnem in telesnem razvoju) sicer posebej ne prepovedujejo opravljanja samostojnega osebnega dela, vendar tudi ne predvidevajo, da bi vzgojno-izobraževalna dejavnost ali le en njen del lahko prešla na področje zasebne pobude. To dejavnost opravljajo vrtci in šole po družbeno preverjenih programih in po zakonsko določenih pogojih in načinih, s katerimi se zagotavlja enotnost vzgojno-izobraževalnega sistema. V ta enotnostem pa niso uvrščene vse raznolike dejavnosti in potrebe, ki so po svoji naravi vzgojno-izobraževalne intelektualne storitve, tem področjem mejne ali sorodne.

Temelji za sprostitev zakonskih pravil v vzgoji in izobraževanju so družbena spoznanja in ugotovitve političnih ravni družbene organiziranosti, da obstaja nedvoumna potreba po večjem in pestrejšem obsegu ponudbe storitev vzgojno-izobraževalne narave. Z različnimi organizacijskimi oblikami bi lahko kakovostno dopolnili zdajšnjo sestavo in mrežo zdajšnjih institucij, zlasti na deficitarnih področjih. To bi omogočilo, da bi bilo znanje veliko bolj izrabljeno, bolje pa bi bil uporabljen tudi vložen družbeni in zasebni denar, prispevek občanov in končno-pri-pomoglo bi k smotnejši družbeni organiziranosti.

V izhodiščnih predlogih napovedanih sprememb (Informacija o sistemskih možnostih in pogojih za opravljanje samostojnega osebnega dela na področju družbenih dejavnosti, Republiški komite za drobno gospodarstvo, 27. 3. 1988) so zajete tele možnosti za opravljanje vzgojno-izobraževalne dejavnosti z osebnim delom: varovanje otrok do drugega leta starosti, instrukcije, poučevanje tujih jezikov, računalništva in podobno, usposabljanje za nepoklicne oziroma športne in rekreativne dejavnosti (sedlarji, lončarji, izdelovalci glasbenih instrumentov, rezbarji, čipkarji idr.), spopolnjevanje v kulturnih in umetniških de-

javnostih – pri tem naj bi sodelovali mednarodno priznani umetniki. S temi predlogi je bila javnost tudi že seznanjena.

Mislim, da so v predlogu širjenja sistemskih možnosti uveljavljanja zasebne pobude v vzgoji in izobraževanju dobro začrtane smeri sprememb, čeravno še zdaleč niso zajete številne možnosti in neskončno število njihovih kombinacij. Morda zgolj z načelnimi izhodišči o abstraktnem družbenem interesu na tem področju predlagatelji sprememb prehitro preidejo na operacionalizacijo potreb in možnosti in bi bilo treba najprej izbrati smelejše cilje in predstaviti širša in bolj raznolika izhodišča.

Središnji pojem, ki narekuje spremembe v sprožanju zasebne pobude, je pojem kakovosti življenja. Ljudje pričakujemo v svojem življenju resda najprej materialno blaginjo, zdravje, formalno izobrazbo, kulturne dobrine, kot pravi Jože Gorjanc, vendar jih tudi že presegamo s potrebo po izrazito nematerialni in bolj zadovoljujočih življenjskih izkušnjah. Višja kakovost življenja pomeni sprostitev človekove ustvarjalnosti bodisi v njegovem prostem ali delovnem času in kombinaciji obeh (Vid Pečjak, Misli, delati, živeti ustvarjalno, 1987). Človekovo ustvarjalno delovanje pa ima izrazit pečat individualnosti, enkratnosti glede na njegove raznolike potrebe, interese, vrednote in psihične dispozicije. Pojem postaja čedalje bolj smiselne ne le kot gospodarska poizvitev, ampak kot razvojna usmeritev družbe, pomembna celo za njeno preživetje. Glede na to go institucionalizirane družbene organizacije, ki teži k pomenotvorni načinov delovanja – in to je celo predpisano – je docela nemogoče, da bi se na tem področju zadeve hitreje zboljševale. To potrjuje tudi praksa.

Kaj pa, če bi s sprostitvijo posameznikovih zmogljivosti, usmerjenih v individualno opravljanje intelektualnih storitev sprožili množično povpraševanje po teh storitvah, reprodukcijo zamisli in porajanje novih storitev? To bi bil lahko zelo dober način, da se pretrga malo dušje v šolstvu, ki je pravzaprav gojitveni nasad ustvarjalnega ozračja zdaleč.

V sproščanju samostojnega osebnega dela in v pridobitvi sredstev zasebnikov bi morda lahko našli tudi odgovor na vprašanje, kako racionalizirati družbene dejavnosti. V šolstvu bi se s spodbujanjem individualne in skupinske pobude rešili pretiranih zahtev zaposlenih ljudi na

širjenje programov in preusmerjati presežke strokovnjakov na posameznih področjih, zlasti družboslovcev. Zmanjšala bi se težnja po družbeni solidarnosti pri vpeljevanju vedno novih oblik in vsebin v vzgoji in izobraževanju na razumno mero, ker bi lahko dobršen del prenesli na področje zasebnega dela in prispevka neposredno zainteresiranih skupin in posameznikov. Tudi precej vsebin zdajšnjih obveznih programov, za katere sta značilni stereotipnost in uniformnost, bi lahko sprostili v prid različnim potrebam in sposobnostim. Pridobivanje marsikaterega znanja bi prenesli na domove učencev, zagotovili bi le vodenje samoizobraževanja in omogočili izbiro različnih vsebin.

Ljudje izrabljamo prosti čas tudi za pridobivanje materialnih in nematerialnih dobrin brez plačila (Ivan Svetlik, 1985). Svojem potrebam že kar precej zadoščamo po poti samoprodukcije. Sami si gradimo hiše, šivamo obleke, popravljamo gospodinjske stroje. Še veliko več bi naredili sami, če bi znali. S tem bi se zmanjšal pritisk na proizvodne in storitvene organizacije (Ivan Svetlik, Kriza zaposlovanja in brezposelnost, 1984). Za tak tip neformalne dejavnosti bi bilo treba ljudi usposabljati in izobraževati na tisoč različnih načinov in z visoko individualiziranimi metodami. Tudi tega klasični šolski sistem ne zmore in se za to ne bo nikoli usposobil.

Izhod iz krize družbenih dejavnosti se zdi najverjetnejši prav v popolni sprostitev individualne in skupinske pobude. Ob tako široko zastavljenih izhodiščih za sistemske spremembe v vzgoji in izobraževanju bi seveda morali razširiti izbor možnosti, tako da bi se zasebna pobuda lahko uresničevala. Poleg posebnih zakonskih pogojev bi morali omogočiti še sprostitev drugih pravil naše delovne organiziranosti, na primer sprostitev delovnega časa, ter izpolniti vsaj nekatere pogoje strokovno-razvojne, upravne in materialne narave.

Poglejmo nekaj možnosti! Ena najočitejših in že utečenih kombinacij je samostojno osebno delo učitelja, ki prenaša učencem znanje s klasičnimi instrukcijami na svojem ali njihovem domu. Drugo sorodno kombinacijo dobimo, če se domači učitelj, ki je obsežne strokovno in

didaktično usposobljen, posveti družini z več otroki različnih starosti, jih varuje, vzgaja in izobražuje v času, ki ga sicer šolski sistem uporablja za organiziranje podaljšanega bivanja. V obeh primerih naročijo storitve posamezniki, starši otrok, plačilo storitve pa si zagotovi učitelj tako, da izstavi račune za opravljene pedagoške ure. Obseg instrukcij bi bilo mogoče razširiti na vse predmete iz programa osnovne šole in še na splošne predmete iz programov na višjih stopnjah zahtevnosti izobraževanja. Omogočili bi jih različno: kot klasične instrukcije, kakršnih smo že vajeni, kot pedagoško hitro pomoč učencem pri vseh predmetih, kjer sami ne zmorejo premostiti večjega izostanka, instrukcije a la carte, kot je hitri tečaj konverzacije v kateremkoli tujem jeziku za poslovneže, hitra obnova temeljnih jezikovnih pravil za to, kako naj se lotijo obsežnejšega študija tuje literature ipd. Instrukcije bi lahko organizirali kot borzo informacij o inštruktorjih in različnih tipih storitev, kjer bi se dopolnjevalo družbeno in zasebno delo.

Nad vse pester povezave dobimo z organizacijo raznih interesnih klubov, katerih ponudba programov je lahko neomejena. Knjižni klubi, ki bi ponujali nekatere ugodnosti pri nakupih in sposoji, bi nastajali pod vodstvom organizacij združenega dela, katerih dejavnost se dopolnjuje z interesi možnih članov. V teh klubih bi strokovnjaki, vezani pogodbeno, skrbeli med drugim za vodenje dejavnosti in tudi za izobraževanje in usposabljanje svojih članov glede na posebno interesno usmerjenost. Knjižni klubi bi omogočili članom, da bi si bogatili besedni zaklad, spoznavali bi različne književne zvrsti, svetovali in se seznanjali s knjižnimi novostmi in tudi nakupovali pod ugodnejšimi pogoji. V sklopu obrtnih delavnic bi se lahko izoblikovale interesne skupine za izobraževanje in praktično usposabljanje za redke poklice pa tudi za nove. V glasbenih klubih bi člani razvijali različne glasbene zvrsti, se spopolnjevali in se učili sodelovanja z namenom, da učinkujejo kot glasbena skupina. Animator, svetovalac in »vzdrževalec« takšne glasbene skupine bi lahko preživljal klub v začetku s članarino in s pokroviteljevimi prispevki, kasneje pa prerasel v kooperativo in si omogočil gmotno podlago svojega dela s prodajo glasbenih stvaritev. Iz

hobby klubov bi nastajale male hobby prodajalne. Razvijanje interesov, kot je na primer snovanje iger in igrac z različnimi materiali, bi utegnilo prerasti v delavnice zamisli in projektov, organiziranih bodisi kot samostojna zasebna podjetja bodisi pogodbeno povezane s katerim od velikih proizvajalcev igrac. Privlačna se mi zdi zamisel o organiziranju interesnih klubov za družabne igre, ki bi zajemali tudi učenje, vaje in tekmovanja. V kombinaciji s katerim od športnih programov bi takšen klub deloval popoldan, dejavnost pa bi organiziral lastnik prostora. V počitniškem miru, beri dolgočasju, bi se marsikateri turist navdušeno in (z denarjem) lotil učenja bridga, kanaste ali goja. Zamisel o interesnem klubu je zasnovana na ugotovitvi, da spadata med najmočnejše človekove potrebe življenje in ustvarjanje v skupini; v tej deluje izrazito spodbujevalno prav močan sistem izoblikovanih skupinskih norm, identifikacija s skupino in občutek pripadnosti. Zdašnji načini življenja in dela slabo zadostijo tej človekovi potrebi; ovire so v pomanjkanju znanja, opreme, zamisli, organizacij prostega časa. Domnevam, da bi vam bilo v takšnem interesnem klubu, kjer bi se lahko česa naučili, razvili svojo nadarjenost, uresničili svoje zamisli, izdelali kaj koristnega in to tudi prodali – prav lepo.

Velika pomanjkljivost sodobnih urbanih središč je njihova fizična organizacija, podrejena spanju in parkiranju, ki večinoma onemogoča ljudem, da bi se družili in živeli skupaj. Če bi lahko stanovalci prilagodili okolje svojim družbenim potrebam, bi to prav gotovo storili sami dosti ceneje, lepše, primerneje in hitreje kot komunalna ali gradbena organizacija. Storitve, ki bi jo naročil hišni svet, bi obsegala svetovanje in usposabljanje ekip prostovoljcev in organizatorja.

Vrtec lahko svoje prostore popoldne odpre tudi za igralne urice, namenjene vsem otrokom, vodene z domišljijo in strokovno usposobljenostjo vzgojiteljic in kulturnih delavcev, ki bi pripravili in izvajali različne programe v zasebni režiji.

Marsikatera od otrokovih – človekovih sposobnosti ostane zapredena in zakrnela zato, ker je šolski sistem enako uravnan za vse, skratka tak, da je v njem premalo možnosti. Zasebnim šolam, ki bi razvijale sposobnosti vsem, ki bi to želeli ali potrebo-

razpravljamo

vali, bi nenehno primanjkovalo prostora. Pomislimo samo na govornišvo ali pa na tehnike ustvarjalnega pisanja. Zda prevladujejo zamisli, ki so glasne ali »kompetentneje« izrečene, pa tudi takšne, ki niso najboljše pa so žal še slabo povedane ali zapisane. Nadarjenim učencem bi že po družbeni moralni dolžnosti morali omogočiti programe za razvijanje njihove nadarjenosti, ne le štipendije, ki lahko postanejo celo zunanja demotivacija. Psihologi pravijo, da ima gmotna spodbuda za učenje (in delo) le omejeno spodbujevalno moč. Predstavljam si, da bi takšno šolo organizirala registrirana družbena institucija, po kateri bi se pogodbeno povezali posamezniki z obsežnim in raznolikim izobraževalnim programom, tega pa bi bilo treba temeljito razvojno-raziskovalno pripraviti. Zagotovljena bi morala biti tudi odgovornost programa in nadzor nad njegovim uresničevanjem.

Izobraževalni servis bi lahko organizirali po načelu strokovne sorodnosti ali namena. Kako sestaviš in napišeš računalniški program z opremo povpraševalca in za njegov namen? Kako je mogoče izdelovati lesno galanterijo, če imaš le skromno ali sposojeno mizarsko delavnico? Kako negujemo bolnika in dojenčka? O lastnostih, barvanju in vzdrževanju tkanin? Izbor strokovnega slovnstva s katerega koli področja? Kako se hitro in učinkovito naučim česar koli? In še in še.

Nadaljnje dejavnosti za uzakonitev najrazličnejših možnosti za opravljanje vzgojno-izobraževalnih storitev s samostojnim osebnim delom bodo prav gotovo povezane z določitvijo bolj ali manj zahtevnih ciljev. Pretehtati bi bilo treba, ali bi svobodna ponudba izobraževalnih storitev omogočila ustvarjalnejšo družbeno ozračje ali socialno razlikovanje. Ugotoviti bi morali, katere skupine ljudi in posameznikov bi utegnili pritegniti možnost za zasebno porajanje zamisli in uresničevanja storitev in kakšen bi bil končni družbeni učinek. Premisliti bi bilo treba, koliko in s katerimi sredstvi bi družba morala opravljati finančni in strokovni nadzor. Določiti bi morali veliko spodbujevalnih ukrepov, s katerimi bi ustvarili možnosti za začetek projektov: zamisli, dober zakon, upravno odgovornost ter razvojno-pospeševalno skupino.

TATJANA PLEVNİK

Klicaj za likovno ustvarjalnost

Poučevanje likovne vzgoje je resna naloga. Zajame vso človekovo bit in sleherni dan budi vzgibe ustvarjalnosti.

Ko obučujemo prvobitnost v naravi, se zmeraj znova vračamo tudi k otroku. Likovno izražanje učencev je pristno, doživeto. Na razredni stopnji so likovne pripovedi še bolj neposredne in naključne. Na predmetni stopnji, ko se učenci hitreje razvijajo, postaja izražanje bolj zavedno, z več likovne vsebine in osebnega izraza. Prav lahko opazimo učence, ki so nagnjeni bolj h grafičnemu izražanju, druge bolj pritegne pisana paleta barvnih ploskev ali pa težijo k plastičnemu ali prostorskemu ustvarjanju.

Skopo odmerjene ure likovnega pouka nekaterim učencem kar ustrezajo, saj se znajo bliskovito lotiti likovnega problema, za večino pa so prekratke, saj ustvarjajo počasneje in tudi bolj pogljobljeno.

Vsak učenec pa zagotovo najde nekaj zadovoljstva v izpovedih najrazličnejših motivov in tehnik.

V zadnjih letih likovna ustvar-

jalnost na slovenskih šolah nenehno napreduje: nastajajo nove tehnike, nove oblike dela in nove zamisli. Le eno ostaja ves čas enako – temeljno znanje likovne teorije, in to se na najrazličnejše načine zrcali iz likovnih rešitev.

Izdelki so namreč izjemno kritično ogledalo likovne izobrazbe učitelja in njegove delovne vne.

Poleg učenčeve izvirnosti in izpovednosti začutimo tudi moč ali pa nemoč mentorjevega dela z učenci.

Izdelki na predmetni stopnji niso več poljubni in namenjeni zgolj sprostitvi. Izhajajo iz posebnih likovnih zakonitosti, ki jih morajo učenci doumeti in si tako leto za leto širiti obzorje.

Znanje, ki si ga učenci nabirajo, ni namenjeno »lepim« izdelkom, temveč splošni likovni kulturi, ki jim bo pomagala pri njihovih vsakdanjih opravilih: pri pisanju pisem, izbiranju oblačil, načrtovanju urejanja sobe, izbiranju darila, skratka zmeraj in povsod.

Prav zaradi takšne vsebine zna-

nja nam ne more in ne sme biti vseeno, kako učence usmerjamo v kakšno likovno rešitev. Res je, da je poučevanje v sproščenem ozračju uspešneje, vendar pa je pri vsaki igri treba spoštovati pravila.

Na nekaterih likovnih manifestacijah pa sem opazila, kako različno so vrednotena likovna dela. Že nekaj časa so v ospredju komisij, lahko bi rekla v modi, takšna likovna dela učencev, ki ne zahtevajo posebnega likovnega znanja, pri njih lahko občudujemo le otroško izvirnost in trenutni navdih.

Tisti izdelki, ki to preprosto presežejo in imajo še dodatne likovne odlike, so odrinjeni v stran, saj se zdijo »sumljivi« in preveč »znanstveno dodelani«.

Ali bi po tej logiki moral biti slavist navdušen nad zanimivim spisom, kjer bi učenec v svoji sproščenosti prezrl nekatera ločila in zabredel kar v poulični žargon?

In zborovodja, ki mu tudi pripisujemo veliko ustvarjalnosti, bi se moral zadovoljiti že s tem, da se učenci navdušujejo za petje, pa čeprav posamezni gla-

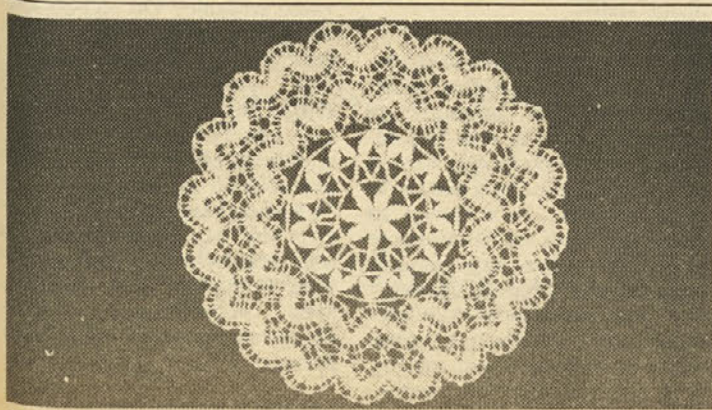
sovi niso izpolnjeni in harmonični. Prepričana sem, da mora učenec napredovati v telesnem in duševnem razvoju, pa tudi v estetskem.

Učenec, ki rad ustvarja in ima zato tudi danosti, lahko ob mentorjevem strokovnem vodstvu hitro napreduje. Menim, da ni treba čakati na srednjo šolo, kjer naj bi učencu širše razvili estetski čut, in da je tega mogoče izoblikovati že v osnovni šoli.

V svojih učencih (po 23 letih poučevanja) ne bom dušila globljih likovnih spodbud, zato da bi njihova dela ugajala nekaterim komisijam in redkim likovnikom, pač pa bom še naprej krepila napredek in likovno rast, četudi se bodo zdeli izdelki posameznikom preveč »odrasli«. Saj so otroci različno umsko in čustveno razviti, mar ne?

In če že prirejam tekmovanja v kakovosti likovnih del, potem moramo misliti tudi na učence z več likovnega znanja, ki nas bodo popeljali v nov, naprednejši likovni svet. Poskusimo jim slediti!

NELI KAČ

Prikleček, iz arhiva Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani

iz prakse
za
prakso

Branje in razlaga sta premalo

Tehniška založba Slovenije dopolnjuje učbenike in delovne zvezke za tehnično vzgojo še z gradivom

Pri tehnični vzgoji v osnovni šoli učenci med drugim spoznajo različne tehnične pojme in materiale (les, kovine, plastiko ipd.) – vse to pa naj bi se naučili tudi uporabljati. Razumljivo je, da učbeniki in učiteljeva razlaga pri tem ne zadoščajo. Zato pripravljajo pri Tehniški založbi Slovenije posebno gradivo, ki dopolnjuje učbenike in delovne zvezke za tehnično vzgojo. Kako je ta zamisel nastala, kako si utirajo kompleti pot do šolskih učilnic, ali so učitelji tehnične vzgoje dovolj zavzeti za posodabljanje pouka? O vsem tem smo se pogovarjali z Anko Vesel, direktorico Tehniške založbe Slovenije, ter z Vido Bano, Marinom Merelo in Rudijem Zamanom iz skupine, ki pripravlja komplete z gradivom za pouk tehnične vzgoje v osnovni šoli.

Leta 1985 so pri Tehniški založbi Slovenije z anketo med učitelji tehnične vzgoje na slovenskih osnovnih šolah ugotavljali, kakšen je pravzaprav ta pouk. Podatki niso bili spodbudni: le na slabih desetini šol je bil pouk tehnične vzgoje zadovoljiv. Učenci se niso le učili o tehničnih pojmi in različnih materialih, temveč so naučeno uporabljali tudi pri praktičnem delu. Tako pa je bilo le tam, kjer so imeli zaposlene posebno zavzete in iznajdljive učitelje, ki so ves material (les, papir ipd.) priskrbeli sami.

Da bi pripomogla k bolj kakovostni tehnični vzgoji v osnovnih šolah, je Tehniška založba Slovenije pripravila komplete z gradivom, ki ga za posamezne razrede predpisujejo učni načrti. Kaj vsebujejo ti kompleti?

Petošolcem so namenjene različne vrste papirja, ki ga lahko lepijo, zvijajo, prepogibajo in iz njega izdelajo, npr. škatlo.

Gradivo za šesti razred vsebuje les, umetne mase in kovine; nabaviti je mogoče ves komplet ali le posamične materiale. Letos uporabljajo gradivo za tehnično vzgojo že tudi v sedmem razredu: kos lesa za struženje (iz katerega izdelajo npr. šahovsko figuro ali svečnik), komplet za iskri priskus (za spoznavanje različnih kovin), komplet za ugotavljanje statike in zavorni sistem (s pomočjo brizgalk učenci spoznajo, kako delujejo avtomobilске zavore). Ko bosta izšla učbenik in delovni zvezek za osmi razred, bodo pripravili gradivo tudi zanj (iz elektrike).

Tehniška založba Slovenije in Zavod SRS za šolstvo sta predlagala, naj bi nekaj denarja za komplete prispevala Izobraževalna skupnost Slovenije; dosegli pa so le to, da je priporočila občinskimi izobraževalnim skup-

nostim, naj šolam pomagajo oskrbeti to gradivo. Posebnega odziva res ni bilo – šolam so pomagali le na Koprskem.

Naši sogovorniki ugotavljajo, da so učitelji tehnične vzgoje, ki poučujejo po slovenskih šolah, za svoje delo dokaj slabo usposobljeni – težave so podobne, kot pri pouku matematike in fizike. Če bi bila njihova strokovna raven drugačna, bi bili najbrž tudi bolj zavzeti za svoje delo in bi poskrbeli, da bi učenci dobili komplete z gradivom – saj le ob tem učbenik dobi pravo veljavo. Gradivo je nepogrešljivo predvsem pri uporabi delovnega zvezka, v katerem so različne naloge in vaje, ki jih brez ustreznega materiala ni mogoče opraviti.

Pri Tehniški založbi Slovenije so nam povedali, da so v teh dneh pozvali šole, naj se čimprej oskrbijo z gradivom za tehnično vzgojo za prihodnje šolsko leto. Vsi, ki bodo poslali naročila do dvajsetega junija letos, bodo prejeli gradivo po starih cenah. Te za zdaj niso pretirane: za gradivo za peti razred je treba odšteti 3800 dinarjev, za šesti razred 12800 dinarjev – mogoče je nabaviti tudi samo les za 3500 dinarjev, samo kovine za 4000 dinarjev ali le umetne mase za 5300 dinarjev. Gradivo za sedmi razred sestavljajo: komplet za struženje po 1200 dinarjev, zavorni sistem po 950 dinarjev, komplet za iskri priskus po 2800 dinarjev in komplet za ugotavljanje statike za 4800 dinarjev.

In še novost, ki bo prav gotovo olajšala težave pri nakupih: letos prvič je pri Tehniški založbi Slovenije mogoče obenem z gradivom naročiti tudi učbenike in delovne zvezke (pod normalnimi knjigarniškimi pogoji).

L. L.

Bo učiteljstvo spet gibalo napredka?

Zbornik prispevkov za posvet o usposabljanju razrednih učiteljev

V začetku junija 1988 bo na Pedagoški akademiji v Ljubljani posvet o usposabljanju razrednih učiteljev pri nas, že zdaj pa je izšel zbornik prispevkov, ki bodo na njem obravnavani. Le malokdaj se zgodi, da bi gradivo izšlo tako zgodaj, zato je takšno prakso treba pohvaliti, saj omogoča, da se lahko udeleženci posveta pravočasno razgledajo po problematiki in v miru pripravijo na razpravljanje. Skoraj 400 strani debela knjiga je prijetna na pogled: zadnje platnice prekriva podoba duhovno zbrane učiteljice, ki jo živahni pogledi dveh sproščenih dečkov prav nič ne spravljajo iz ravnotežja. Ta podoba dobro simbolizira učitelja današnjega časa.

Slovenija je pri izobraževanju osnovnošolskih predmetnih učiteljev že nekaj časa zaostajala za tovrstnim izobraževanjem v drugih jugoslovanskih republikah in pokrajinah, saj smo se zadovoljevali samo z višješolsko izobrazbo, drugod pa zahtevajo visokošolsko; pri dvigu izobraževanja razrednih učiteljev z višješolske na visokošolsko stopnjo pa smo prvi v Jugoslaviji. To je bil sicer že davni sen naših naprednih učiteljev, npr. Gustava Šiliha; zdaj pa so razmere dozorele tako, da se te želje uresničujejo. Gotovo se bo marsikomu, ki nima rad sprememb, zdelo, da je visokošolsko izobraževanje razrednih učiteljev spet ena od naših zaletavosti, ki povzročajo več škode kot koristi. Veliko nas pa vendarle razmišlja, da je otrok na razredni stopnji tako vednoželjen in ustvarjalen, da zares potrebuje visokošolsko izobraževanje učitelja. Naše pionirstvo v fakultetnem izobraževanju razrednih učiteljev v Jugoslaviji pa nam nalaga tudi odgovornost, da to izpeljemo tako, da se bodo iz naših izkušenj lahko učili tudi drugi.

tavlja samo stanja, ampak hkrati napoveduje tudi njegovo spremembo in izboljšanje.

Tem trem konceptualnim prispevkom sta dodana še dva bolj filozofska usmerjena: Franc Pečiček, ta večkrat nerazumljeni in obsojani pedagog, argumentirano razpravlja o nujnosti idejnega pluralizma, mladi filozof Pavle Zgaga pa odkriva v starem Kantovem omahovanju med dogmatskim in svobodnim mišljenjem sporočilo tudi za današnji čas. Vprašanje je samo, ali bomo učitelji, javni ukazov od zgoraj, pravilnikov in smernic, znali prislusniti tem oznanilom svobodnega mišljenja in klicem po uporabljanju lastne pameti.

V drugem razdelku zbornika izstopata zlasti sestavka Maksimiljana Adamiča in Cvete Razdevšek Pučka. Adamič razpravlja o dilemi, ali naj bo osnovna šola storilnostna ali naj sposobnosti učencev predvsem razvija. Pučkova pa pojmuje sodoben pouk kot eksperiment: teorija – hipoteze – pouk – evalvacija – poglobljena teorija. To videnje bo učitelja opogumljalo, da ne bo delal samo po priporočenih navodilih, ampak bo uporabljal

pri pouku tudi nepreskušene strokovne in pedagoške novosti in na temelju svojih izkušenj poglobljal teoretična spoznanja.

V tem razdelku sta še dva prispevka neposredno iz osnovnih šol: razmišljanje Dušice Kunaver o pouku in vzgoji in razglabljanje novomeških učiteljev o prestrukturiranju pedagoške akademije.

Tretji del zbornika je posvečen osnovnošolskemu otroku. Prikazani so pritiski odraslih na otroka, predvsem tisti, ki že presegajo razumne mere. Specialni pedagogi pa očrtujejo vse mogoče prizadete otroke: tiste, ki se slabo učijo, slabo slišijo, se težko gibljejo, so težje vzgojno vodljivi, moteni ali potrebni defektološke obravnave. Gotovo vse to pripomore k humanizaciji pedagoškega dela na osnovni šoli: škoda pa je, da je samo en prispevek namenjen nadarjenemu otroku in da ni več razmišljanj o razvijanju otroške ustvarjalnosti.

Problemi učne snovi v nižjih razredih osnovne šole so prikazani v dveh razdelkih: materinščina z realijami in vzgojni predmeti. Slovenisti (B. Golob, A. Kozinc, M. Kolar, M. Dolgan, V. Majdič) precej kritično ocenjujejo jezikovno znanje in didaktično usposobljenost zdajšnjih razrednih učiteljev. Škoda, da kritika ni uravnotežena z ugotavljanjem pozitivnih dosežkov. Lucija Čok razpravlja o problemih dvojezičnosti na narodnostno mešanih območjih. Tehen in miselno zahteven je prispevek Janeza Ferbarja o odnosih med fizikalnim eksperimentom in simboli (igro, naravnim jezikom, matematičnimi formulami). Vlado Rotar pa govori o antropomorfiziranju v učiteljskih razlagah odnosov med »žrtvami« in »sovražniki« v naravi.

V razdelku vzgojnih predmetov so predstavljene zasnove glasbene, likovne in telesne vzgoje. Kljub zavzetosti referentov dobiva bralec vtis, da so didaktike teh vzgoj še brez daljše tradicije in da bo treba na teh področjih še veliko postoriti.

Svojevvrsten je prispevek Metke Petkovšek, ki razlaga, kako se z raziskavami ugotavlja in hkrati povečuje intenzivnost telesne vzgoje.

Med prispevki iz zgodovine usposabljanja učiteljev sta posebno vredna branja prispevek dekana Ivana Justinka in odloček iz daljše študije pedagoginje Miroslave Cenčič. Justinek v poljudnem članku prikazuje, kako je ljubljanska pedagoška akademija v štiridesetih letih svojega obstoja stalno oskrbovala osnovno šolo z vsemi mogočimi pedagoškimi delavci, ki jih je ta potrebovala, in vzgojila skoraj 10 000 razrednih in predmetnih učiteljev. Mira Cenčič pa prikazuje, kako učiteljstvo v stari Avstriji ni samo sledilo državnim zakonom o šolstvu, ampak bilo s svojo narodno zavednostjo in ustvarjalno zagnanostjo gibalo napredka. Avtorica ostaja sicer strogo pri zgodovinskih dejstvih, vendar jo bomo najbrž pravilno razumeli, če bomo naredili sklep, da bi moralo učiteljstvo tudi v današnjem času spet prevzeti to vlogo.

Pri izčrpanju vsebine gradiva za posvet o usposabljanju razrednih učiteljev smo se omejili samo na pomembnejše prispevke ali bloke prispevkov, poleg tega je v zborniku še veliko drobnejših premislekov, kaj vse bi moralo biti uvrščeno v vzgojno-izobraževalni program razrednih učiteljev. Vprašanje je, ali bo vse to res mogoče strpati v novi štiriletni študijski program; najbrž ne vse med obvezne učne predmete, ampak le med fakultativne. Če zbornik pazljivo beremo, že zdaj opazimo, da si mnogi avtorji nasprotujejo; to se bo najbrž še bolj izrazilo v nastopih na posvetu. Pričakujemo, da bo posvet živahen in da si bodo razredni učitelji, učitelji pedagoške akademije in drugi pedagoški delavci brez zadržkov povedali vse, kar jim leži na duši, in tako pripomogli k dobro premišljeni preobrazbi našega pedagoškega izobraževanja.

FRANCE ŽAGAR

Za boljše usposabljanje

Med številnimi izobraževalnimi srečanji smo v Zavodu SR Slovenije za šolstvo zadnji dve temi v aprilu in maju namenili poglobljanju znanja za boljše usposabljanje pedagoških delavcev, zlasti za spreminjanje ustaljenih oblik strokovnega spopolnjevanja. Huda omejitev denarja namenjenega za usposabljanje pedagoških delavcev, oziroma programe seminarjev in pedagoške svetovalce zavoda intenzivneje usmerja v delo v strokovnih aktivih učiteljev. Večja kakovost in načrtnost delo v strokovnih aktivih bo lahko prihodnje v marsičem nadomestilo usposabljanje na seminarjih.

Na prvem srečanju je mag. Jože Valentinčič predstavil svojo knjigo Demokratično vodenje skupine in ob tem zlasti demokratično vodenje v strokovnem spopolnjevanju pedagoških delavcev. Med drugim je opisal pojem demokratičnosti in merila za njeno oceno ob strokovnem spopolnjevanju ter ugotovil, da postajajo v zakonskih predpisih s tega področja bolj demokratični. Ali to možnost uveljavljamo v praksi, zlasti v strokovnih aktivih, ki so ena najbolj demokratičnih oblik strokovnega spopolnjevanja?

Spoznali smo, kaj je demokratično programiranje in vodenje skupine in zlasti, kako demokratično vodimo razpravo. Pestra in bogata razprava je potrdila, da

znanja o tej problematiki ni nikoli preveč, saj, kot je dejal pisec knjige: »Človek mora živeti demokratično, da to demokratičnost lahko sprošča v stikih z okoljem«.

Prav demokratičnost je pogoj, da se lahko uveljavijo sodobne metode in modeli dopolnilnega izobraževanja učiteljev, ki jih je v svoji knjigi Nova pota v izobraževanju učiteljev opisala dr. Barica Marentič Požarnik. Delavci zavoda smo se na drugem izobraževalnem srečanju seznanili z načeli uspešnega spopolnjevanja učiteljev. Vanje nas je avtorica knjige vpeljala z metodami in postopki, za katere smo tudi sami ugotavljali, da jih moramo uveljavljati pri usposabljanju učiteljev.

Ves postopek usposabljanja je bil dokaj preprosto, a učinkovito predstavljen v štirih učnih urah. Udeleženci smo se morali spomniti ene od oblik spopolnjevanja, pri kateri smo sodelovali (ali kot udeleženec ali kot predavatelj), in je bila posebno uspešna. Zatem je bilo treba presoditi, zakaj je uspešno. Postopek smo izpeljali po metodi »progresivnega podvajanja« ali »snežne kepe«. To pomeni, da smo o problemu najprej razmišljali nekaj minut individualno, zatem o tem razpravljali v dvojicah, nato pa v četvericah. Iz tako prečiščene razprave je vsaka skupina zapisala na plakate merila za uspešno

usposabljanje, ki jih je opredelila v skupinski razpravi. Plakate smo izobesili na steno, da smo se lahko vsi seznanili z razmišljanji in opredelitvami svojih kolegov. Vsaka skupina je o svojih odločitvah tudi glasno poročala, ob posameznem vprašanju se je razvila daljša razprava. Tu in tam je posegla v razpravo tudi moderatorka razgovora.

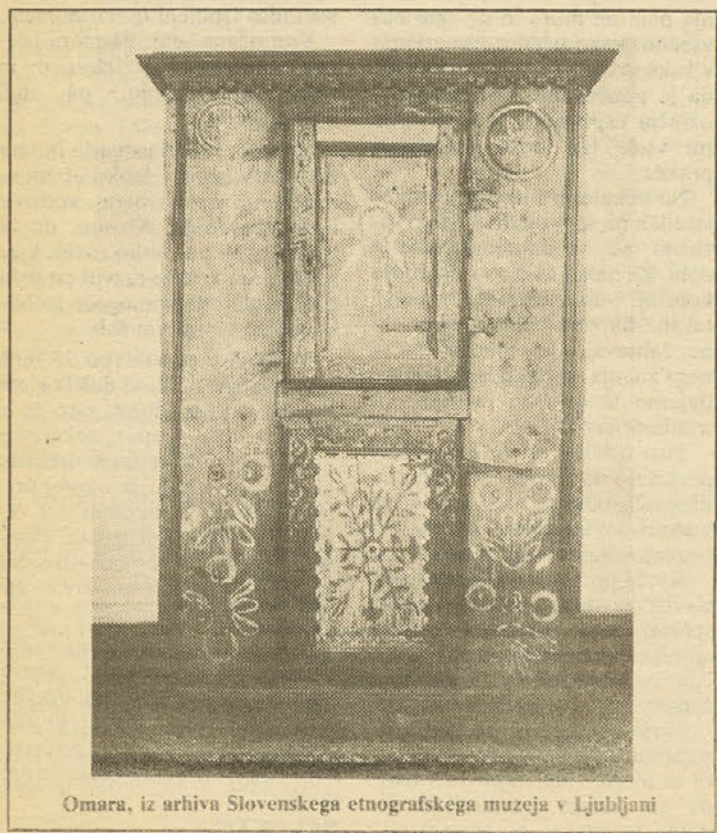
Ob koncu smo glasno razmišljali o prednostih tega postopka: demokratičnost, komunikacija med udeleženci, vsakdo hkrati sprejema znanje in spoznanja in svoja znanja in izkušnje prenaša drugim (dejavna udeležba vsakogar), učitelj bo podobno metodo lahko uveljavljal tudi pri delu z učenci ipd. Kdaj uveljavljati take postopke? Predlagali smo veliko tem in ugotovili, da je metoda zelo koristna tudi za usklajevanje in spreminjanje stališč.

V drugem delu smo se udeleženci seznanili z modelom pedagoške delavnice, primerne za strokovnjake, ki že dalj časa delajo na nekem področju. Namen take delavnice je zlasti učiti se iz svojih izkušenj; v delavnici so stalno zaposleni vsi. Poudarek je na razpravi, izmenjavi zamisli, demonstraciji, oblikovanju izdelkov (tudi praktičnih). Udeleženec se odloči za seminar prostovoljno in delavnico tudi zapusti, če ne ustreza njegovemu zanimanju.

Seznanili smo se s fazami delovanja v pedagoški delavnici, ko tematika ni v celoti predvidena. Skupina se odloča, kaj bo delala. Zbere vire in gradivo, ter ga razstavi na posebni mizi, ki je nekakšno informacijsko središče. Zanimivi so bili še predlogi za evalvacijo delavnice. Ob koncu smo razmišljali, katere metode uporabiti v delu strokovnih aktivov. Menim, da smo izluščili nekatere, ki bi lahko bolj spreminili kakovost tovrstnega usposabljanja. Gre npr. za obliko, ko bi se sestanki strokovnih aktivov usmerili na določen problem, ki ga čutijo učitelji pri svojem delu, nato pa bi le-tega razreševali na skupnih srečanjih in z dogovorjeno nalogo še vsak učitelj zase na svojem delovnem mestu v obdobju med posameznimi srečanji.

In odmevi na kratko izobraževalno srečanje? Od najbolj navdušujočih mnenj do ocen, da se česa posebno novega nismo naučili. Tisti, ki so avtoričino knjigo Nova pota v izobraževanju učiteljev res preštudirali v teoriji usposabljanja gotovo niso zvedeli nič novega. Veliko pa pomeni, če celoten proces doživis sam, saj smo potem mnogo bolj pripravljeni podobne metode uveljavljati tudi tedaj, ko sami organiziramo različne oblike usposabljanja pedagoških delavcev.

MARIJA VELIKONJA

Omara, iz arhiva Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani

Zavod SR Slovenije za šolstvo

katalog

učbenikov in priročnikov za šolsko leto 1988/89

Osnovno izobraževanje

Kazalo

Učbeniki

Dopolnilni pouk otrok naših delavcev na začasnem delu v tujini

Gradivo za učence

Gradivo za učitelje

Učbeniki

1. razred

Slovenski jezik
A. Završnik, B. Gerlanc, A. Savli, V. Winkler
DREVO BERILO
berilo

Založba: MK; Leto potrditve: 1973

M. Dolgan, D. Golli
MOJIN SE BRATI IN PISATI
delovni zvezek

Založba: MK; Leto potrditve: 1974

popravljeni natis 1986

M. Lužnik, J. Mesesnel

SLOVENSKI JEZIK

delovni zvezek

Založba: MK; Leto potrditve: 1980

popravljeni natis 1986

D. Golli

SLIKOVNA STAVNICA

stavnica

Založba: DZS; Leto potrditve: 1973

Italijanski jezik (jezik okolja)

I. Subic

TEN TEN TINI 1

slikanica

Založba: EDIT; Leto potrditve: 1981

Za učence na narodnostno mešanem območju obalnih občin

Glasbena vzgoja

B. Oblak

MOJA PRVA GLASBENA SLIKANICA

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1983

Spoznavanje narave in družbe

B. Blažko, M. Cencič

MOJA IGRA JE DELO

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1976

Natis 1986 je skrajšana izdaja učbenika

Matematika

I. Hafner, I. Mulec, T. Uran

MATEMATIKA 1

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1985

2. razred

Slovenski jezik
V. Cvetko
SVONEC KLICE
berilo
Založba: MK; Leto potrditve: 1973D. Kramberger
SLOVENSKI JEZIK 2
delovni zvezek
Založba: MK; Leto potrditve: 1976
popravljeni natis 1986

Italijanski jezik (jezik okolja)

I. Subic

TEN TEN TINI 2

slikanica

Založba: EDIT; Leto potrditve: 1981

Za učence na narodnostno mešanem območju obalnih občin

Glasbena vzgoja

B. Oblak

DRUGA GLASBENA SLIKANICA

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1983

Spoznavanje narave in družbe

M. Cencič

MOJE DELO JE UČENJE

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1977

Natis 1986 je skrajšana izdaja učbenika

Matematika

I. Hafner, I. Mulec, T. Uran

MATEMATIKA 2

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1986

3. razred

Slovenski jezik
V. Cvetko, B. Gerlanc, M. Jalen, D. Sivec
DOBRO JUTRO, SONCE
berilo
Založba: MK; Leto potrditve: 1975E. Cuden, D. Kramberger
SLOVENSKI JEZIK 3
delovni zvezek
Založba: MK; Leto potrditve: 1982
popravljeni natis 1986

Italijanski jezik (jezik okolja)

L. Cok, N. Dellore

IMPARO L'ITALIANO GIOCANDO

delovni zvezek

Založba: EDIT; Leto potrditve: 1984

Za učence na narodnostno mešanem območju obalnih občin

Glasbena vzgoja

B. Oblak

MOJE PESEM PREBIVA

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1985

Spoznavanje narave in družbe

M. Cencič

UČENJE JE MOJE VESELJE

učbenik

Založba: TZS; Leto potrditve: 1979

Natis 1986 je skrajšana izdaja učbenika

Matematika

I. Hafner, I. Mulec, T. Uran

MATEMATIKA 3

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1987

4. razred

Slovenski jezik
V. Cvetko, B. Gerlanc, M. Jalen, D. Sivec, A. Savli, V. Winkler
DREVO IZ ZEMLJE RASTE
berilo
Založba: MK; Leto potrditve: 1976V. Slabe, A. Kozinc, O. Kunst-Gnamuš, B. Golob
SLOVENSKI JEZIK 4
delovni zvezek
Založba: MK; Leto potrditve: 1986
dopolnjena izdaja 1988

Italijanski jezik (jezik okolja)

Z. Sušan, V. Lipovac

IL MIO PRIMO LIBRO D'ITALIANO

učbenik

Založba: EDIT; Leto potrditve: 1983

Za učence na narodnostno mešanem območju obalnih občin

Glasbena vzgoja

B. Oblak

SLOVENSKE PESMI PEVALA. KO DETE ME JE ZIBALA

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1987

M. Kokol

PREK SVETA ODMEVA PESEM 1.2

pesmarica

Založba: DZS; Leto potrditve: 1972

Spoznavanje družbe

M. Košak, T. Weber

SLOVENIJA

MOJA OZJA DOMOVINA

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1980

popravljen natis 1987

Spoznavanje narave

T. Sevnik, V. Čurin, I. Smolej, Z. Petkovšek

SPOZNAVANJE NARAVE

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1981

V. Čurin, Z. Petkovšek, I. Smolej, J. Ferbar,

S. Oblak, T. Skulj

SPOZNAVANJE NARAVE ZA 4. RAZRED

Vaje

Založba: DZS; Leto potrditve: 1988

v pripravi

Matematika

S. Uršič, J. Vogrinc

MATEMATIKA 4

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1980

5. razred

Slovenski jezik
V. Cvetko, B. Gerlanc, M. Jalen, D. Sivec, A. Savli, V. Winkler
SREČNO DOMOVINA
berilo
Založba: MK; Leto potrditve: 1976
M. Jalen
NAŠ JEZIK 5
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1978B. Golob
SPOROČANJE
gradivo
Založba: ZS; Leto potrditve: 1988

Srbohrvaški jezik

M. Vlašić - Gvozdić
VADNICA SRBSKOHRVATSKEGA ALI HRVATSKOSRBSKEGA
JEZIK
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1968M. Vlašić - Gvozdić
DELOVNI ZVEZEK
delovni zvezek
Založba: MK; Leto potrditve: 1971

Angleški jezik

M. Kos, L. Pilgram

ENGLISH 1

učbenik

Založba: ZO; Leto potrditve: 1987

Veljaven je tudi učbenik potrjen leta 1972

M. Kos, L. Pilgram

ENGLISH 1 - WORKBOOK

delovni zvezek

Založba: ZO; Leto potrditve: 1987

Veljaven je tudi delovni zvezek potrjen leta 1972

Nemški jezik

H. Orešič, M. Koltak, I. Orešič

NEMŠKI JEZIK ZA 5. RAZRED

učbenik

Založba: ZO; Leto potrditve: 1987

H. Orešič, M. Koltak, I. Orešič

NEMŠKI JEZIK ZA 5. RAZRED

delovni zvezek

Založba: ZO; Leto potrditve: 1987

Italijanski jezik (jezik okolja)

Z. Sušan, V. Lipovac

CIAO AMICI

učbenik

Založba: EDIT; Leto potrditve: 1985

Za učence na narodnostno mešanem območju obalnih občin

Spoznavanje družbe

M. Košak, T. Weber

NAŠA DOMOVINA SFR JUGOSLAVIJA

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1983

Spoznavanje narave

J. Ferbar, S. Glažar, S. Oblak, V. Rotar, T. Skulj, H. Vogelink

SPOZNAVANJE NARAVE

učbenik - didaktični komplet

Založba: DZS; Leto potrditve: 1986

Matematika

F. Galič, N. Kotnik, F. Oblak, I. Pucelj, F. Savnik, T. Uran

MATEMATIKA 5

učbenik

Založba: DZS; Leto potrditve: 1984

Tehnična vzgoja

T. Zupančič

TEHNIKA IN DELO

učbenik

Založba: TZS; Leto potrditve: 1984

T. Zupančič,

TEHNIKA IN DELO

delovni zvezek

Založba: TZS; Leto potrditve: 1984

6. razred

Slovenski jezik
S. Mihelič
IZ RODA V ROD
berilo
Založba: MK; Leto potrditve: 1978
F. Žagar
NAŠ JEZIK 6
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1980Srbohrvaški jezik
M. Vlašić-Gvozdić
VADNICA SRBSKOHRVATSKEGA ALI HRVATSKOSRBSKEGA
JEZIK
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1970
enota 5 (za fakultativni pouk)Angleški jezik
M. Kos, L. Pilgram
ENGLISH 2
učbenik
Založba: ZO; Leto potrditve: 1987
Veljaven je tudi učbenik potrjen leta 1973M. Kos, L. Pilgram
ENGLISH 2 - WORKBOOK
delovni zvezek
Založba: ZO; Leto potrditve: 1987
Veljaven je tudi del. zvezek potrjen leta 1973Nemški jezik
M. Koltak, H. Orešič, I. Orešič
NEMŠKI JEZIK ZA 6. RAZRED
učbenik
Založba: ZO; Leto potrditve: 1988
v pripraviH. Koltak, H. Orešič, I. Orešič
NEMŠKI JEZIK ZA 6. RAZRED
delovni zvezek
Založba: ZO; Leto potrditve: 1988
v pripraviItalijanski jezik (jezik okolja)
Z. Mihelič, K. Lenasi-Pahor
STUDIAMO INSIEME
učbenik
Založba: EDIT; Leto potrditve: 1987
Za učence na narodnostno mešanem območju obalnih občinGlasbena vzgoja
I. Vrbandič
SVET GLASBE
priročnik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1988Zemljepis
S. Brinovec, F. Fortun, M. Košak, Z. Rus
ZEMLJEPIŠ
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1985Zgodovina
B. Božič, T. Weber
ZGODOVINA 6
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1985
T. Weber
ZGODOVINA 6 - VAJE
delovni zvezek
Založba: DZS; Leto potrditve: 1985Biologija
T. Angerer
BIOLOGIJA
učbenik - didaktični komplet
Založba: DZS; Leto potrditve: 1985Matematika
F. Galič, N. Kotnik, I. Pucelj, T. Uran
MATEMATIKA 6
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1985Tehnična vzgoja
M. Tomšič, T. Zupančič
TEHNIKA IN DELO
učbenik
Založba: TZS; Leto potrditve: 1986

M. Tomšič, T. Zupančič
TEHNIKA IN DELO
delovni zvezek
Založba: TZS; Leto potrditve: 1986

Gospodinjstvo
F. Beravs, M. Glas, A. Kraker,
A. Pelko, F. Sluga, M. Toplak
GOSPODINJSTVO ZA 6. RAZRED
učbenik
Založba: CZNG; Leto potrditve: 1987

M. Hrovatin, M. Matoh, M. Novljan, V. Temlin
GOSPODINJSTVO ZA 6. RAZRED
delovni zvezek
Založba: CZNG; Leto potrditve: 1987

7. razred

Slovenski jezik

G. Kocjan, S. Šimenc
VEZI MED LJUDMI
berilo
Založba: MK; Leto potrditve: 1987

F. Zagar
NAS JEZIK 7
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1977

Srbohrvaški jezik

M. Vlašić-Gvozdić
VADNICA SRBSKOHRVATSKEGA ALI HRVATSKOSRBSKEGA
JEZIKA
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1970
enota 5 (za fakultativni pouk)

Angleški jezik

M. Kos, L. Pilgram
ENGLISH 3
učbenik
Založba: ZO; Leto potrditve: 1987
Veljaven je tudi učbenik potrjen leta 1975

M. Kos, L. Pilgram
ENGLISH 3 - WORKBOOK
delovni zvezek
Založba: ZO; Leto potrditve: 1987
Veljaven je tudi delovni zvezek
potrjen leta 1975

Nemški jezik

A. Krstulović-Lovrić
WIR SPRECHEN DEUTSCH - STUFE D
učbenik
Založba: ZO; Leto potrditve: 1984

A. Krstulović-Lovrić
WIR SPRECHEN DEUTSCH - D
delovni zvezek
Založba: ZO; Leto potrditve: 1984

Glasbena vzgoja

I. Vrbancič
SVET GLASBE
priročnik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1988

Zemljepis

L. Olas, F. Marić
ZEMLJEPIŠ
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1986

Zgodovina

F. Gestrin, V. Melik
ZGODOVINA
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1986
T. Weber
ZGODOVINA
delovni zvezek
Založba: DZS; Leto potrditve: 1986

Družbenomoralna vzgoja

J. Šter, M. Jogan, V. Grmič
DRUŽBA IN SOCIALISTIČNA MORALA
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1987

Biologija

J. Bukša, D. Iskra-Haznadar, S. Haznadar
NAŠE TELO
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1975

V. Čurin
NAŠE TELO - VAJE
delovni zvezek
Založba: DZS; Leto potrditve: 1986

Kemija

S. Glažar, T. Pretnar
KEMIJA
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1982

S. Glažar, T. Pretnar
KEMIJA
delovni zvezek
Založba: DZS; Leto potrditve: 1982

Fizika

J. Ferbar, F. Plevnik
FIZIKA ZA 7. RAZRED
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1987

Matematika

F. Galič, I. Pucelj, F. Savnik, T. Uran
MATEMATIKA 7
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1986

Tehnična vzgoja

J. Levin, S. Šušteršič
TEHNIKA IN DELO
učbenik
Založba: TZS; Leto potrditve: 1987

J. Levin, S. Šušteršič
TEHNIKA IN DELO
delovni zvezek
Založba: TZS; Leto potrditve: 1987

Gospodinjstvo

M. Glas, M. Toplak, B. Tancig-Novak
GOSPODINJSTVO ZA 7. RAZRED
učbenik
Založba: CZNG; Leto potrditve: 1988

M. Hrovatin, J. Kežman, M. Lavrenčič, M. Matoh
GOSPODINJSTVO ZA 7. RAZRED
delovni zvezek
Založba: CZNG; Leto potrditve: 1988

Obramba in zaščita

M. Mižigoj, D. Repovš
PRVA POMOČ IN ZAŠČITA
priročnik
Založba: RK Leto potrditve: 1988
v pripravi

8. razred

Slovenski jezik

S. Mihelič
OSMO BERILO
berilo
Založba: MK; Leto potrditve: 1968

F. Zagar
NAS JEZIK 8
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1978

Srbohrvaški jezik

M. Vlašić-Gvozdić
VADNICA SRBSKOHRVATSKEGA ALI HRVATSKOSRBSKEGA
JEZIKA
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1970
enota 5 (za fakultativni pouk)

Angleški jezik

M. Kos, L. Pilgram
ENGLISH 4
učbenik
Založba: ZO; Leto potrditve: 1982

M. Kos, L. Pilgram
ENGLISH 4 - WORKBOOK
delovni zvezek
Založba: ZO; Leto potrditve: 1982

Nemški jezik

A. Krstulović-Ritoša
WIR SPRECHEN DEUTSCH - STUFE E
učbenik
Založba: ZO; Leto potrditve: 1984

A. Krstulović-Ritoša
WIR SPRECHEN DEUTSCH - E
delovni zvezek
Založba: ZO; Leto potrditve: 1984

Glasbena vzgoja

I. Vrbancič
SVET GLASBE
priročnik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1988

Zemljepis

V. Košak, M. Vojvoda
ZEMLJEPIŠ
učbenik
Založba: MK; Leto potrditve: 1987

Zgodovina

B. Božič, T. Weber
ZGODOVINA
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1987

T. Weber

ZGODOVINA
delovni zvezek
Založba: DZS; Leto potrditve: 1987

Družbenomoralna vzgoja

J. Šter, S. Jogan
DRUŽBA IN SOCIALISTIČNA MORALA
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1988

Biologija

J. Lučovnik
RAZVOJNI NAUK
učbenik - didaktični komplet
Založba: DZS; Leto potrditve: 1987

Kemija

A. Kornhauser
ORGANSKA KEMIJA
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1970

Fizika

J. Ferbar, F. Plevnik
FIZIKA ZA OSMI RAZRED
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1975

Matematika

F. Galič, I. Pucelj, F. Savnik, T. Uran
MATEMATIKA 8
učbenik
Založba: DZS; Leto potrditve: 1988

Tehnična vzgoja

F. Florjančič, A. Kregar, M. Tomšič
TEHNIKA IN DELO
učbenik
Založba: TZS; Leto potrditve: 1988

F. Florjančič, A. Kregar, M. Tomšič
TEHNIKA IN DELO
delovni listi
Založba: TZS; Leto potrditve: 1988

Gospodinjstvo

C. Brodnik-Malešič, M. Toplak
GOSPODINJSTVO
učbenik
Založba: CZNG; Leto potrditve: 1977

C. Brodnik-Malešič, J. Motoh, M. Šilc,
A. Šušteršič
GOSPODINJSTVO - PREHRANA
delovni zvezek
Založba: CZNG; Leto potrditve: 1977

Dopolnilni pouk otrok naših delavcev na začasnem delu v tujini

Z. Čuden, F. Munih, D. Sivec, H. Veselko
MOJA DOMOVINA SFRJ 1
Založba: MK Leto potrditve: 1979

Z. Čuden, F. Munih, D. Sivec, H. Veselko
MOJA DOMOVINA SFRJ 2
Založba: MK Leto potrditve: 1980

M. Jalen, J. Selakovič, A. Kastelic
MOJA DOMOVINA SFRJ 3
Založba: MK Leto potrditve: 1982

M. Jalen
MOJA DOMOVINA SFRJ 4
Založba: DZS Leto potrditve: 1983

M. Jalen
MOJA DOMOVINA SFRJ 5
Založba: DZS Leto potrditve: 1983

DOMOVINA MOJA DRAGA
Založba: DZS Leto potrditve: 1983

Z. Čuden, H. Veselko
METODIČNI NAPOTKI ZA SLOVENSKI DOPOLNILNI POUK
Založba: ZS Leto potrditve: 1983

DOMOVINA JE ENA
PTICKA SINICKA
Založba: RTVL Leto potrditve: 1982

DOMOVINA JE ENA
DRAVA, SAVA, SOČA
Založba: RTVL Leto potrditve: 1983

DOMOVINA JE ENA
NEKA DEZELA JE
Založba: RTVL Leto potrditve: 1984

Gradivo za učence

B. Golob
ŽIVE BESEDE
Založba: MK

B. Golob
SRCE USTVARJA, ROKA PIŠE
Založba: MK

B. Golob
POROČANJE - V PTICJEM LOGU OB POVEDIH,
TISKARSKEM SKRATU IN SLOGU
Založba: MK

A. Kozinc
GRADIVO ZA LITERARNO MAPO
5. razred
Založba: DZS

A. Kozinc
GRADIVO ZA LITERARNO MAPO
6. razred
Založba: DZS

GRADIVO ZA LITERARNO MAPO
7. razred
Založba: DZS
prenovljena izdaja

A. Kozinc
GRADIVO ZA LITERARNO MAPO
8. razred
Založba: DZS

M. Košir
MLADI NOVINAR
Založba: MK

Geodetski zavod SR Slovenije
SOLSKA ROČNA KARTA SR SLOVENIJE
Založba: MK

M. Košak, T. Oblak, T. Weber, M. Žerovnik
MOJ PRVI ATLAS
Založba: DZS

B. Ingolič, J. Medved
ATLAS SVETA ZA OSNOVNE IN SREDNJE SOLE
Založba: MK

F. Gestrin, M. Kos, V. Melik
ZGODOVINSKA CITANKA
6. razred
Založba: DZS
dopolnjena izdaja 1985

F. Gestrin, V. Melik
ZGODOVINSKA CITANKA
7. razred
Založba: DZS
dopolnjena izdaja 1986

I. Križnar, S. Zadnik
ZGODOVINSKA CITANKA
8. razred
Založba: DZS
dopolnjena izdaja 1987

B. Draškovič, J. Lučič, T. Weber
ZGODOVINSKI ATLAS ZA OSNOVNO SOLO
Založba: DZS
popravljen izdaja 1988

M. Kranjc, S. Pavlin
Likovna vzgoja
BARVNA VETRNIC
Založba: DZS

M. Tomšič
TEHNIČNO RISANJE
delovni listi
Založba: TZS

A. Šašel
FUNDAMENTA LATINA I
Založba: ZO

A. Šašel
FUNDAMENTA LATINA II
Založba: DZS

A. Šašel
FUNDAMENTA LATINA III
Založba: DZS

M. Kokol
PREK SVETA ODMEVA PESEM 1,2
Založba: DZS
4. - 8. razred

Gradivo za učitelje

F. Zagar
SLOVENSKA SLOVNICA IN JEZIKOVNA VADNICA
Založba: ZO
V. Čurin, Z. Petkovšek, I. Smolej, J. Ferbar,
S. Oblak, T. Skulj

SPOZNAVANJE NARAVE ZA 4. RAZRED
Založba: ZS
S. Šimenc
PISNO SPOROČANJE ZA VSAKDANJO RABO
Založba: ZS

M. Dolgan, D. Goli
UCIM SE BRATI IN PISATI
priročnik k delovnemu zvezku za 1. razred
Založba: ZS

M. Kolar
UMETNOSTNO BESEDILO IN UČENEC
Založba: ZO

M. Strmčnik, D. Sivec, H. Veselko, M. Železnik
UCNI LISTICI ZA SLOVENSKI JEZIK
1., 2. in 3. razred
Založba: DZS

M. Menih
UCNI LISTI ZA POUK SLOVENSKEGA JEZIKA
NA PREDMETNI STOPNJI
Založba: DZS

B. Oblak
MOJA PRVA GLASBENA SLIKANICA
GLASBENA VZGOJA 1,2
Založba: DZS
priročnik s kaseto

B. Oblak
KJE PESEM PREBIVA
GLASBENA VZGOJA 3
Založba: DZS
priročnik s kaseto

B. Oblak
GLASBENA VZGOJA 4
Založba: DZS
priročnik s kasetama

M. Kos
ENGLISH 1
Založba: ZO
priročnik s kaseto

M. Kos
ENGLISH 2
Založba: ZO
priročnik s kaseto

I. Vrbancič
PRIROČNIK 5. - 8. razred GLASBENA VZGOJA
Založba: ZS

M. Kos
ENGLISH 3
Založba: ZO
prenova 1987

M. Kos
ENGLISH 4
Založba: ZO
priročnik s kaseto

J. Levin, S. Šušteršič
TEHNIČNA VZGOJA 7
Založba: TZS
navodila za učitelje

F. Florjančič, A. Kregar, M. Tomšič
TEHNIČNA VZGOJA
priročnik 8.r
Založba: TZS

M. Koltak
NEMŠKI JEZIK ZA 5. RAZRED
Založba: ZO
priročnik s kasetama

I. Hafner, I. Mulec, T. Uran
METODIČNI NAPOTKI ZA POUK MATEMATIKE
v 1. razredu
Založba: DZS

I. Hafner, I. Mulec, T. Uran
METODIČNI NAPOTKI ZA POUK MATEMATIKE
v 2. razredu
Založba: DZS

I. Hafner, I. Mulec, T. Uran
METODIČNI NAPOTKI ZA POUK MATEMATIKE
v 3. razredu
Založba: DZS

A. Krstulović-Lovrić
WIR SPRECHEN DEUTSCH - D
Založba: ZO

KASETA WIR SPRECHEN DEUTSCH - D
Založba: SK

BARVNI DIAPOZITIVI - WIR SPRECHEN DEUTSCH - D
Založba: SK
ZIDNE SLIKE WIR SPRECHEN DEUTSCH - D
Založba: SK

WIR SPRECHEN DEUTSCH - E
Založba: SK

BARVNI DIAPOZITIVI WIR SPRECHEN DEUTSCH - E
Založba: SK

ZIDNE SLIKE WIR SPRECHEN DEUSCH - E
Založba: SK

NAKNADNI RAZPISI

del in nalog vzgojiteljev in učiteljev in drugih strokovnih delavcev v vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih organizacijah 1988/89

OSNOVNE ŠOLE XI. SNOUB MILOŠA ZIDANŠKA MARTNO PRI SLOVENJ GRADCU

razpisuje prosta dela in naloge

RAVNATELJA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z Zakonom o združenem delu, izpolnjevati še:

- pogoje po Zakonu o osnovni šoli, in sicer:
- najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu
- organizacijske in strokovno pedagoške sposobnosti

Mandat traja 4 leta. Prevzem del in nalog najkasneje 1. 9. 1988. Prijave z ustrežno dokumentacijo pošljite razpisni komisiji šole v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po končanem sprejemanju prijav. Prijave pošljite z oznako Za razpisno komisijo.

TO ŽALEC

TOZD OSNOVNA ŠOLA SLAVKO ŠLANDER PREBOLD

razpisuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom dela in naloge

RAVNATELJA

Kandidat mora poleg pogojev, določenih z Zakonom o združenem delu in Družbenim dogovorom o kadrovski politiki v občini Žalec, izpolnjevati še:

- pogoje, določene v 137. členu ZOŠ in imeti
- nad 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu OŠ
- organizacijske in strokovne sposobnosti za uresničevanje smotrov in nalog tozda

Mandatna doba je 4 leta.

Kandidati za razpisana dela in naloge naj pošljejo prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov VIO Žalec TOZD Osnovna šola Slavko Šlander Prebold z oznako ZA RAZPISNO KOMISIJO.

OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOV VORANC V LJUBLJANI

razpisuje prosta dela in naloge

za nedoločen čas:

- 1. **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** – za delo v oddelkih s srbohrvaškim učnim jezikom
- 2. **UČITELJEV TEHNIČNE VZGOJE** – za delo v oddelkih s slovenskim in srbohrvaškim učnim jezikom.
- 2. **UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA** – za delo v oddelkih podaljšanega bivanja (1. in 4. razred)
- 3. **za določen čas:**
- 1. **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** – za delo v oddelku podaljšanega bivanja (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu): SL odd.
- 2. **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** – za delo v oddelku podaljšanega bivanja (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu): SL odd.

Kandidati, ki bodo delali v oddelkih s srbohrvaškim učnim jezikom, morajo obvladati srbohrvaški jezik.

Začetek dela: 1. septembra 1988. Stanovanja ni. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: OSNOVNA ŠOLA PREŽIHOV VORANC, LJUBLJANA, PREŽIHOVA 8

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD ZAGORJE OB SAVI TOZD OSNOVNA ŠOLA IVAN SKVARČA ZAGORJE OB SAVI, Cesta 9. avgusta 44

razpisuje dela in naloge:

- 1. **UČITELJA TELESNE VZGOJE** s polnim delovnim časom, za nedoločen čas, PRU ali P.
- 2. **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** s polnim delovnim časom, za nedoločen čas, PRU ali P.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite razpisni komisiji v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh. Začetek dela 1. 9. 1988. Stanovanj ni.

GLASBENA ŠOLA KAMNIK, Kajuhova pot 11

razpisuje prosta dela in naloge za šolsko leto 1988/89

za nedoločen čas s polnim delovnim časom:

- 1. **UČITELJA KITARE, STU**
- 2. **UČITELJA HARMONIKE, STU**
- 3. **UČITELJA HARMONIKE, STU**
- 4. **UČITELJA CITER, STU**
- 5. **UČITELJA VIOLINE, PRU**
- 6. **UČITELJA FLAVTE, PRU**
- 7. **UČITELJA TROBENTE, PRU**
- 8. **za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom:**
- 9. **UČITELJA KITARE, STU**

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom v 15 dneh po objavi razpisa, o izbiri pa jih bodo obvestili v 30 dneh.

VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD PIRAN o.sol.o. TOZD OSNOVNA ŠOLA SEČOVLJE o.sol.o.

Svet TOZD

razpisuje dela in naloge:

- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** na podružnični šoli RAVEN (kombiniran oddelok) za določen čas, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu, URP
- **UČITELJA MATEMATIKE in FIZIKE** za določen čas do konca šolskega leta 1988/89, PRU

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o strokovnosti v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: VIZ Piran – DSSS, Rozmanova 7, 66330 Piran. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po končanem prijavnem roku.

Svet šole

ZDRUŽENE OSNOVNE ŠOLE TOZD OSNOVNE ŠOLE SLAVKO ŠLANDER CELJE, Ljubljanska cesta 46

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA MATEMATIKE IN TEHNIČNE VZGOJE, PRU, ali P ali MATEMATIKE IN FIZIKE, PRU ali P, za nedoločen čas**

Začetek dela 1. 9. 1988.

Pogoj: končana PA in opravljen strokovni izpit (zaželeno je znanje računalništva). Prijave z dokazili pošljite Svetu šole v 8 dneh po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE LOUIS ADAMIČ GROSUPLE

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA SLOVENSKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA** za nedoločen čas na podružnični šoli Šmarje

Začetek dela 1. 9. 1988.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh, o izbiri pa boste obveščeni v 30 dneh.

OSNOVNA ŠOLA I. DOLENJSKEGA PARTIZANSKEGA BATALJONA TRŽIŠČE

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA SLOVENŠČINE IN ZGODOVINE** za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom)

Začetek dela: 1. 9. 1988

Pogoj: končana PA.

Na voljo je garsonjera.

Prijave z dokazili o izobrazbi bomo sprejemali 15 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 8 dneh po končanem prijavnem roku.

SREDNJA TEKSTILNA ŠOLA SEVNICA, Savska cesta 2

razpisuje dela in naloge

1. **UČITELJA STROKOVNO TEORETIČNIH PREDMETOV** za nedoločen čas s polno delovno obveznostjo.
2. **UČITELJA KEMIJE, BIOLOGIJE** za nedoločen čas s 60% delovno obveznostjo.
3. **UČITELJA STM** za določen čas s 50% delovno obveznostjo (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).
4. **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KNJIŽEVNOSTI** za določen čas s 75% delovno obveznostjo (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu).

Učitelji morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisujejo 175. čl. ZUI in predmetniki programov. Začetek dela je za vse (razen za učitelja pod 4. točko) 1. 9. 1988, za učitelja slovenskega jezika pa predvidoma v sredini oktobra 1988.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi prostih del in nalog. O izbiri vas bomo obvestili v 15 dneh po preteku roka za prijavo.

Zbor delavcev

OSNOVNE ŠOLE BLAŽA ARNIČA LUČE

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU**
- **UČITELJA TELESNE VZGOJE, PRU**
- **STROKOVNEGA DELAVCA – PEDAGOG-PSIHOLOG**

Pogoji:

- Kandidat mora izpolnjevati pogoje, predpisane z ZOŠ.
- Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim življenjepisom sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.
- Osební dohodek je po SaS.
- Začetek dela 1. septembra 1988.
- Prosta dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po končanem razpisnem roku.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE LEDINA, LJUBLJANA, Komenskega 19

razpisuje prosta dela in naloge:

- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu) od 1. 9. 1988, do 31. 8. 1989.
- **5 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA** za določen čas od 1. 9. 1988 do 31. 8. 1989 – za dela in naloge v oddelkih PB na razredni stopnji
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za določen čas – prvo polletje šolskega leta 1988/89 za delo in naloge v oddelkih PB na razredni stopnji
- **UČITELJA ALI PROFESORJA SLOVENSKEGA JEZIKA** za dela in naloge v oddelkih PB na predmetni stopnji in za dopolnjevanje pouka slovenskega jezika za določen čas od 1. 9. 1988 do 31. 8. 1989
- **UČITELJA ALI PROFESORJA GLASBENE VZGOJE** za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu) od 1. 9. 1988 do 31. 8. 1989
- **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE – FIZIKE** za nedoločen čas.

Pogoji: Vsi kandidati morajo izpolnjevati pogoje po Zakonu o osnovni šoli.

Delovni čas: poln.

ZA ŠOLSKE ODDDELKE UKC:

- dela in naloge **DEFEKTOLOGA** na pedopsihiatričnem oddelku. Pediatrske klinike v Ljubljani za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- Pogoji:
 - višja ali visoka izobrazba
 - želja in sposobnost za delo z bolnim otrokom.
 - zaželeno je tudi, da ima kandidat najmanj 2 leti delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit.
- **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** za pouk bolnih otrok od 1.-4. r. v kombiniranih šolskih oddelkih UKC za določen čas, s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu)
- Pogoj: učitelj razrednega pouka. Želja in sposobnosti za delo z bolnim otrokom.
- **UČITELJA MATEMATIKE – FIZIKE** za poučevanje v kombiniranih bolnišničnih oddelkih UKC za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- Pogoj: višja ali visoka izobrazba. Želja in sposobnost za delo z bolnim otrokom.

Osební dohodek za vsa objavljena dela in naloge po pravilniku šole. Pisne vloge sprejema komisija za delovna razmerja Osnovne šole Ledina Ljubljana, Komenskega 19, 8 dni po objavi razpisa.

DRUŽBOSLOVNA IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA NOVO MESTO, Ulica talcev 3a

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA ANGLEŠKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA** za nedoločen čas
- **UČITELJA STROJEPISJA** za določen čas

Kandidati naj pošljejo prijave za razpisana dela in naloge z ustreznimi dokazili v 15 dneh na naslov: Družboslovna in ekonomska srednja šola Novo mesto, Ulica talcev 3a.

GLASBENA ŠOLA RIBNICA

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA KLAVIRJA** za nedoločen čas
- **UČITELJA PIHAL** za nedoločen čas
- **UČITELJA TROBIL** za nedoločen čas
- **UČITELJA KITARE** za nedoločen čas
- **UČITELJA HARMONIKE** za nedoločen čas, za oddelok Sodražica
- **UČITELJA NAUKA O GLASBI** za nedoločen čas, za oddelka Ribnica in Sodražica
- Pogoj: višja ali visoka strokovna izobrazba.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. Pošljite jih na naslov: Glasbena šola Ribnica, 61310 Ribnica, Gorenjska 16. Začetek dela 1. 9. 1988.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE PRIMOŽA TRUBARJA VELIKE LAŠČE

razpisuje prosta dela in naloge

1. **UČITELJA GLASBENE VZGOJE IN ZA VODENJE PEVSKIH ZBOROV**
2. **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** v oddelku podaljšanega bivanja
3. **UČITELJA RAZREDNEGA POUKA** na podružnični šoli Turjak
4. **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA**

Za dela in naloge pod 1. 2. in 3. točko bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom; začetek dela 1. 9. 1988, za dela in naloge pod 4. točko pa za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu); začetek dela oktobra 1988. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev za opravljanje navedenih del in nalog pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po končanem roku za prijavo.

OSNOVNA ŠOLA ZGORNJA KUNGOTA

razpisuje prosta dela in naloge

- **PREDMETNEGA UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE** za nedoločen čas

Začetek opravljanja del in nalog je 1. 9. 1988.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izobrazbi v osmih dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo obveščeni v 30 dneh po končanem razpisnem roku.

OSNOVNA ŠOLA OSKAR KOVAČIČ LJUBLJANA, Dolenjska cesta 20

razpisuje za nedoločen čas in s trimesečnim poskusnim delom prosta dela in naloge

- **UČITELJA MATEMATIKE, PRU ali P**
- **UČITELJA FIZIKE IN TEHNIČNE VZGOJE, PRU ali P**
- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU ali P**
- **UČITELJA LIKOVNE IN TEHNIČNE VZGOJE, PRU ali P**
- **UČITELJA GOSPODINJSTVA – VODJA ŠOLSKE PREHRANE, PRU ali P**
- **UČITELJA ZA DELO V ODDELKU PODALJŠANEGA BIVANJA, PRU ali U** – razredni pouk

Šola sprejema prijave 8 dni po objavi razpisa.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

Komisija za delovna razmerja

SREDNJE ŠOLE ZA EKONOMSKO USMERITEV TONE GRČAR CELJE

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA MATEMATIKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA RAČUNALNIŠTVA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po Zakonu o usmerjenem izobraževanju.

Prijave z dokazili pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja šola za ekonomsko usmeritev Tone Grčar Celje, Vodnikova 10. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh po izbiri.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE FRANC ROZMAN-STANE LJUBLJANA, Prušnikova 85

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA** za določen čas s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE FRAN KOČBEK GORNJI GRAD

razpisuje dela in naloge

- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom; začetek dela: 1. 9. 1988.

Stanovanja ni.

Kandidati morajo izpolnjevati z zakonom predpisane pogoje. Prijave z dokazili o izobrazbi in s kratkim življenjepisom naj pošljejo na Osnovno šolo Fran Kočbek Gornji Grad v 15 dneh po objavi razpisa. O izidu bodo obveščeni v 8 dneh po opravljeni izbiri.

Svet

OSNOVNE ŠOLE GORNJI PETROVCI, 69203 PETROVCI

razpisuje prosta dela in naloge

- **RAVNATELJA ŠOLE (REELEKCIJA)**
Kandidat mora izpolnjevati poleg splošnih pogojev, določenih z Zakonom o združenem delu, še pogoje za učitelja osnovne šole, in imeti:
– najmanj višjo izobrazbo
– najmanj 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu
– izpolnjevati pogoje iz Družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike v občini Murska Sobota

Mandat traja 4 leta, začetek dela 1. 9. 1988.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Gornji Petrovci, 69203 Petrovci. O izidu razpisa bodo obveščeni v 15 dneh po izbiri.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE DRAGO BAJC VIPAVA

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas
Pogoj: predmetni učitelj ali profesor glasbene vzgoje
- **UČITELJA BIOLOGIJE, KEMIJE IN DRUŽBENOMORALNE VZGOJE** za nedoločen čas
Pogoj: predmetni učitelj ali profesor biologije in kemije.

Začetek dela: 1. 9. 1988.

Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite Komisiji za medsebojna delovna razmerja Osnovne šole Drago Bajc Vipava v 15 dneh po objavi razpisa.

Komisija za medsebojna delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE IVAN BABIČ – JAGER MAREZIGE

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KNJIŽNIČARJA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA BIOLOGIJE, KEMIJE IN GOSPODINJSTVA IN ZA VODENJE PODALJŠANEGA BIVANJA** na predmetni stopnji, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA ZEMLJEPISA, ZGODOVINE IN DRUŽBENOMORALNE VZGOJE** za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom
- **UČITELJA ITALIJANSKEGA JEZIKA** za 10 pedagoških ur na teden, za nedoločen čas
- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom
- **UČITELJA RAZRAEDNEGA POUKA ZA VODENJE PODALJŠANEGA BIVANJA** na razredni stopnji, za določen čas (med porodniškim dopustom) s polovičnim delovnim časom.

Na voljo je družinsko stanovanje.

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja

SREDNJE VZGOJITELJSKE ŠOLE LJUBLJANA, Kardeljeva ploščad 16

razpisuje prosta dela in naloge:

- **UČITELJA KITARE ali KLAVIRJA**, za poln delovni čas, za šol. leto 1988/89
- **UČITELJA BIOLOGIJE**, z nepolnim delovnim časom, nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu
- **UČITELJA OBRAMBE IN ZAŠČITE**, 8 pedagoških ur, za šol. leto 1988/89
- **UČITELJA SAMOUPRAVLJANJA S TEMELJI MARKSIZMA**, 8 pedagoških ur, za šolsko leto 1988/89
- **UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA**, 7 pedagoških ur, za šol. leto 1988/89

Kandidati za vsa dela in naloge morajo imeti visoko izobrazbo ustreznih smeri. Prijavi naj priložijo potrdilo o zahtevani izobrazbi in podatke o dozdajšnjem delu. Poskusno delo traja dva meseca. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izbiri najpozneje v 30 dneh po končanem razpisu.

OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD MURSKA SOBOTA, Trstenjakova 73

razpisuje na podlagi sklepa Komisije za delovna razmerja prosta dela in naloge

- **3 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA, PRU ali U**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **2 UČITELJEV GOSPODINJSTVA IN BIOLOGIJE, PRU ali P**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA BIOLOGIJE IN KEMIJE, PRU ali P**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA NEMŠČINE IN ANGLEŠČINE, PRU ali P**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA, PRU ali P**, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA, PRU ali P**, za določen čas (do 31. 8. 1989) s krajšim delovnim časom
- **UČITELJA ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA, PRU ali P**, za določen čas (do vrnitve delavke s porodniškega dopusta) s polnim delovnim časom

Prevzem del in nalog 1. 9. 1988.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovnošolski vzgojno-izobraževalni zavod, Trstenjakova 73, 69000 Murska Sobota.

Svet

SREDNJE UPRAVNO ADMINISTRATIVNE ŠOLE V LJUBLJANI

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KNJIŽEVNOSTI** za nedoločen čas, polna učna obveznost
Pogoj: visoka izobrazba iz slovenskega jezika in književnosti kot A-predmeta v povezavi z drugo študijsko skupino.
- **UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA** za določen čas, polna učna obveznost
Pogoj: visoka izobrazba iz slovenskega jezika in književnosti kot A-predmeta v povezavi z drugo študijsko skupino – angleški jezik s književnostjo
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE** za nedoločen čas, polna učna obveznost
Pogoj: visoka izobrazba pedagoške smeri matematike s fiziko ali fizike z matematiko
- **UČITELJA FIZIKE** za določen čas, polovična učna obveznost
Pogoj: visoka izobrazba pedagoške smeri fizike ali pedagoške smeri fizike z matematiko.
- **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za določen čas z nepolno učno obveznostjo
Pogoj: visoka izobrazba pedagoške smeri telesne vzgoje.
- **UČITELJA EKONOMSKIH PREDMETOV** za določen čas s polno učno obveznostjo
Pogoj: diplomirani ekonomist
- **UČITELJA EKONOMSKIH PREDMETOV** za določen čas s polovično učno obveznostjo
Pogoj: diplomirani ekonomist

Prevzem vseh objavljenih del in nalog je 1. 9. 1988. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh na Srednjo upravno administrativno šolo Ljubljana, Poljanska 22.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po končanem roku za prijave.

Komisija za delovna razmerja

VVO TONČKE MOKORELOVE TRŽIČ

razpisuje prosta dela in naloge:

- **DIPLOMIANEGA PEDAGOGA**

Pogoj za sprejem:

- ustrezna šolska izobrazba
- opravljen strokovni izpit
- zaželena praksa pri delu s predšolskimi otroki
- organizacijske sposobnosti.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Začetek dela 1. 9. 1988. Poskusno delo traja 2 meseca.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: VVO Tončke Mokorelove, Tržič, Koroška 24.

OSNOVNA ŠOLA MARJAN NOVAK JOVO LJUBLJANA, V Nanoška 2

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA GLASBENE VZGOJE** za nedoločen čas

Prijavite se v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo obveščeni o izidu razpisa v 15 dneh po končanem zbiranju prijav. Začetek dela 1. 9. 1988.

Komisija za delovna razmerja

OSNOVNE ŠOLE II. GRUPE ODREDOV LJUBLJANA, Gašperšičeva 10

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA KEMIJE IN GOSPODINJSTVA** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA LIKOVNE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **2 UČITELJEV TEHNIČNE VZGOJE** za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA SLOVENSKEGA IN SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA** za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom – vse šolsko leto)
- **UČITELJA ZGODOVINE IN ZEMLJEPISA** za določen čas s polnim delovnim časom (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom – septembra in oktobra 1988)

Pogoj: Ustrezna izobrazba v skladu s 96. členom Zakona o izobrazbi učiteljev.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa. O izbiri kandidatov vas bomo obvestili v 15 dneh po končanem roku za prijavo. Začetek dela 1. 9. 1988.

Komisija za delovna razmerja

VVO JARŠE, LJUBLJANA, Rožičeva 10

razpisuje prosta dela in naloge

- **12 VARUHINJ** za nedoločen čas

Pogoji:

- šola za varuhe ali srednja vzgojiteljska šola
- starost najmanj 18 let
- znanje slovenskega jezika

Začetek dela 1. 9. 1988.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.

OSNOVNA ŠOLA STARI TRG OB KOLPI

razpisuje dela in naloge

- **UČITELJA BIOLOGIJE, KEMIJE, GLASBENE VZGOJE IN TEHNIČNE VZGOJE**
- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE**
- **UČITELJA NEMŠKEGA JEZIKA, SRBOHRVATSKEGA JEZIKA, LIKOVNE VZGOJE IN SPOZNAVANJE**
- **UČITELJA DRUŽBENOMORALNE VZGOJE**

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM NOVO MESTO

razpisuje prosta dela in naloge

- **UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE**, profesor ali docent, ustrezna izobrazba, za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- **UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA**, profesor, za določen čas s polnim delovnim časom, za nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom od 1. 9. 1988 do 14. 4. 1989.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Srednja šola za gostinstvo in turizem Novo mesto, Ulica talcev 3.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa.

OSNOVNA ŠOLA ŠLANDROVE BRIGADE LJUBNO OB SAVINJI

razpisuje dela in naloge

- **UČITELJA TELESNE VZGOJE** za nedoločen čas
- **UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE** za nedoločen čas
- **UČITELJA ZEMLJEPISA, ZGODOVINE IN DRUŽBENOMORALNE VZGOJE** za določen čas (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom)

Pogoj: P ali PRU. Začetek dela 1. 9. 1988

Prijavite se v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.

Zbor delavcev GLASBENE ŠOLE SEŽANA

razpisuje prosta dela in naloge:

1. v Sežani:
 - UČITELJA KITARE za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 - UČITELJA HARMONIKE za določen čas s polnim delovnim časom do 6. aprila 1989 (nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom)
2. v Divači:
 - UČITELJA TROBIL za nedoločen čas s polnim delovnim časom
 - UČITELJA PIHAL (flavta, klarinet) za nedoločen čas s polnim delovnim časom

Začetek del je 1. 9. 1988.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih predpisuje Zakon o glasbenih šolah. Prijave z dokazili in s kratkim življenjepisom sprejemamo 15 dni po objavi na naslov: Glasbena šola Sežana, Partizanska 41.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja
COŠ HEROJA TINETA ROŽANCA,
Zg. Pirniče 37b, Medvode

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA SLOVENSKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA, PRU za dol. čas od 1. 9. 1988 do 22. 4. 1989, nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom
- UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA, PRU, za nedoločen čas
- UČITELJA LIKOVNEGA POUKA, za nedoločen čas

Začetek dela je 1. 9. 1988.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po objavi razpisa.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE LOG-DRAGOMER,
Šolska c. 1, 61351 Brezovica,

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA FIZIKE IN MATEMATIKE Z ZNANJEM OSNOV RAČUNALNIŠTVA za nedoločen čas
- UČITELJA MATEMATIKE-TEHNIKE za določen čas, nadomeščanje delavke med porodniškim dopustom

Začetek opravljanja del in nalog je 1. 9. 1988.

Prijave s priloženo dokumentacijo o izobrazbi sprejemamo 8 dni po objavi razpisa. Kandidate bomo izbrali v 15 dneh, o izbiri bodo obveščeni v 15 dneh.

Šola je ob magistralni cesti Ljubljana – Vrhnika, 10 km iz Ljubljane. Zelo dobre prometne zveze.

Razpisna komisija
OSNOVNE ŠOLE JOSIP BROZ TITO TRBOVLJE, Leninov trg 6

razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo

VODJE PEDAGOŠKE ENOTE

- Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje in imeti
 - v skladu z Zakonom o osnovni šoli ustrezno pedagoško izobrazbo
 - opravljen strokovni izpit
 - najmanj 3 leta delovnih izkušenj v osnovni šoli
 - organizacijske sposobnosti in biti družbeno-politično dejavni.

Kandidat bo izbran za 4 leta. Začetek dela 1. 8. 1988.

Šola nima stanovanj.
Prijavite se v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Osnovna šola Josip Broz Tito, Trbovlje, Leninov trg 6 z oznako »za razpisno komisijo«.
Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

OSNOVNA ŠOLA SAVO KLADNIK SEVNICA

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA FIZIKE IN MATEMATIKE, P ali PRU, za določen čas s polno delovno obveznostjo; od 1. 9. 1988 do 30. 6. 1989
- UČITELJA GOSPODINJSTVA, P ali PRU, za določen čas s polno delovno obveznostjo; od 1. 9. 1988 do 5. 3. 1989
- VODJA ENOTE za štiri leta: učitelj glasbene šole; začetek dela 1. 9. 1988

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in s kratkim življenjepisom v 15 dneh po objavi na naslov: OSNOVNA ŠOLA SAVO KLADNIK SEVNICA, Trg svobode 42. O izbiri jih bomo obvestili v 15 dneh.

Svet
TOZD SREDNJA ŠOLA TEKSTILNE USMERITVE
BETI METLIKA

razpisuje prosta dela in naloge

- UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA IN KNJIŽEVNOSTI za nedoločen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA KEMIJE IN BIOLOGIJE za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po Zakonu o usmerjenem izobraževanju.
Prijavite se v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Beti Metlika, kadrovske splošni sektor, Tovarniška 2, Metlika. O izidu razpisa bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izbiri.

Komisija za razpis del in nalog SREDNJE ŠOLE KOVINARSKÉ, PEDAGOŠKE IN EKONOMSKE USMERITVE LENDAVA

razpisuje v skladu s 174. čl. Zakona o usmerjenem izobraževanju in po sklepu zbora delavcev z dne 20. 4. 1988 dela in naloge

- UČITELJA NEMŠKEGA IN ANGLEŠKEGA JEZIKA – profesor, za določen čas s polnim delovnim časom
- UČITELJA MATEMATIKE – profesor, za nedoločen čas
- UČITELJA FIZIKE IN RAČUNALNIŠTVA – profesor z znanjem madžarskega jezika za nedoločen čas
- UČITELJA STROKOVNO TEORETIČNIH PREDMETOV v VIP Kovinarstvo in strojništvo – diplomirani inženir strojništva, za nedoločen čas
- UČITELJA STROKOVNO TEORETIČNIH PREDMETOV v VIP Poslovno finančna dejavnost – diplomirani ekonomist z znanjem madžarskega jezika, za nedoločen čas
- 2 UČITELJA PRAKTIČNEGA POUKA v VIP Kovinarstvo in strojništvo – inženir strojništva, osnovni poklic te smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj v kovinskopredelovalni stroki, za nedoločen čas.

Pogoj za razpisana dela in naloge je z zakonom predpisana strokovna in pedagoška izobrazba.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: Srednja šola kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava, Partizanska 82. v 15 dneh po objavi razpisa.

Kandidati bodo pisno obveščeni o izbiri v 15 dneh po izteku razpisnega roka.

Začetek dela je 1. 9. 1988.

OSNOVNA ŠOLA TONE ŠRAJ ALJOŠA NOVA VAS – BLOKE

razpisuje nestrokovno zasedena dela in naloge

- UČITELJA SRBOHRVAŠKEGA JEZIKA, 2 uri
- UČITELJA KEMIJE, 4 ure
- UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA, 11 ur
- UČITELJA TELESNE VZGOJE, 10 ur
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, 4 ure
- UČITELJA GOSPODINJSTVA, 2 uri
- UČITELJA LIKOVNE VZGOJE, 6 ur
- UČITELJA FIZIKE, 4 ure

Vsa dela in naloge razpisujemo za nedoločen čas. Začetek dela 1. 9. 1988. Prijavite se v 15 dneh po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

Komisija za kadrovske zadeve in štipendiranje VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE ORGANIZACIJE ŽALEC

razpisuje prosta dela in naloge:

1. V TOZD GLASBENA ŠOLA RISTO SAVIN ŽALEC:

- za dislocirani oddelk Polzela:
- 2 UČITELJEV KLAVIRJA, PRU ali P
- za dislocirani oddelk Vransko:
- UČITELJA KLAVIRJA, PRU ali P
- v glasbeni šoli v Žalcu:
- UČITELJA VIOLINE, PRU ali P
- UČITELJA HARMONIKE, U
- UČITELJA KLAVIRJA, PRU ali P
- UČITELJA PIHAL, PRU ali P

Za vsa naštetta dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas.

Za določen čas od 1. 9. 1988 do 24. 4. 1989 razpisujemo prosta dela:

1. UČITELJA KLAVIRJA, PRU ali P
2. V TOZD OŠ VLADO BAGAT BRASLOVČE:
 - UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA, za nedoločen čas
3. V TOZD OŠ NADE CILENŠEK GRIZ:
 - UČITELJA TELESNE VZGOJE, za 4 ure na dan, za nedoločen čas
- UČITELJA GOSPODINJSTVA, za nedoločen čas
4. V TOZD OŠ MIROSLAV ŠIRCA PETROVČE:
 - 2 UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA (Velika Pirešica, Petrovč), za določen čas
 - UČITELJA GLASBENE VZGOJE, za nedoločen čas
5. V TOZD OŠ VERA ŠLANDER POLZELA:
 - UČITELJA TELESNE VZGOJE, za določen čas
6. V TOZD OŠ BRATOV JUHART ŠEMPETER:
 - UČITELJA GLASBENE VZGOJE, za določen čas
7. V TOZD OŠ IVAN FARČNIK-BUČ VRANSKO:
 - UČITELJA GLASBENE VZGOJE, za nedoločen čas
8. V TOZD OŠ LJUBA MIKUŠ ŽALEC:
 - UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE, za nedoločen čas

Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Vzgojno-izobraževalna organizacija Žalec, Šilihova 1, 63310 ŽALEC (prijava na razpis prostih del).
Kandidati prijavljeni na razpis bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po končanem roku za prijavo.
Stanovanj ni na voljo.

Komisija za delovna razmerja VZGOJNI ZAVOD PLANINA PRI RAKEKU

razpisuje prosta dela in naloge s polnim delovnim časom za nedoločen čas:

- 5 VZGOJITELJEV (moški)
 - VZGOJITELJA – učitelja glasbenega pouka
- Pogoji: specialni pedagog – MVO, znanje slovenskega jezika, tri-mesečno poskusno delo, zaželeno delovne izkušnje.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na gornji naslov. Kandidate bomo obvestili o izidu razpisa v 10 dneh po opravljeni izbiri.

GLASBENA ŠOLA IDRJA

razpisuje dela in naloge

- UČITELJA HARMONIKE z ustrezno izobrazbo, s polnim delovnim časom
- UČITELJA KITARE, PRU, s polnim delovnim časom
- UČITELJA KLAVIRJA IN KLJUNASTIH FLAVT, PRU, s polnim delovnim časom
- UČITELJA VIOLINE, PRU, s polovičnim delovnim časom
- UČITELJA PIHAL, PRU, s polovičnim delovnim časom za oddelek v Cerknem
- UČITELJA TROBIL, PRU, s polovičnim delovnim časom za oddelek v Cerknem

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi razpisa na naš naslov.

Komisija za delovna razmerja
OSNOVNE ŠOLE ŠLANDROVE BRIGADE DOMŽALE
Bistriška 19

razpisuje prosta dela in naloge: v šolskem letu 1988/89

1. POMOČNIKA RAVNATELJA

Pogoji:
Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po Zakonu o združenem delu in Zakonu o osnovni šoli ter imeti:

- najmanj 5 let delovnih izkušenj po opravljenem strokovnem izpitu
- organizacijske in strokovne sposobnosti za uresničevanje smotrov in nalog osnovne šole.

Mandat traja 4 leta.

2. VODJE ŠOLSKE PREHRANE za nedoločen čas

- Pogoji:
- PRU gospodinjstva
 - najmanj dve leti delovnih izkušenj
 - sposobnost strokovnega, finančnega in organizacijskega vodenja prehrane.

3. UČITELJA GLASBENEGA POUKA za nedoločen čas

- Pogoj:
- PRU glasbenega pouka

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: Osnovna šola Šlandrove brigade Domžale, Bistriška 19.

Prijave sprejemamo 8 dni po objavi razpisa. Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh.

Svet šole v ožji sestavi OSNOVNE ŠOLE 7. KORPUSA ŽUŽEMBERK

razpisuje dela in naloge:

- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU ali P, s polnim delovnim časom za nedoločen čas

Kandidat mora izpolnjevati splošne pogoje in pogoje, ki jih določa Zakon o osnovni šoli.

Prijave in potrebna dokazila o izpolnjevanju pogojev pošljite na svet šole v ožji sestavi OŠ 7. korpusa Žužemberk v 15 dneh po objavi razpisa.

POPRAVEK

V razpisu del in nalog *Osnovne šole Boštanj*, objavljenem v letošnji 8. številki Prosvetnega delavca, je nastala tiskarska napaka. **Dela in naloge učitelja glasbene vzgoje so razpisana za nedoločen čas in ne za določenega, kot je bilo napačno objavljeno.**

Pravilen razpis se torej glasi:

OSNOVNA ŠOLA BOŠTANJ razpisuje prosta dela in naloge **UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU**, za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom; začetek dela 1. 9. 1988.

RAZPIS

Festival Kurirček Maribor razpisuje za leto 1988 literarne nagrade za krajše prozne sestavke, pesmi in dramski prizor s tematiko iz naše revolucije:

1. PESEM ZA OTROKE	1. nagrada 80.000
	2. nagrada 60.000
2. PROZNI SESTAVEK	1. nagrada 80.000
(črtica za otroke)	2. nagrada 60.000
3. KRATEK DRAMSKI PRIZOR	1. nagrada 80.000
(oziroma skeč – primeren za otroke)	2. nagrada 60.000

Razpisa se lahko udeleži vsak državljani SFRJ:

Razpis je anonimen.

Pismene prispevke je treba opremiti z geslom, popolne naslove pa priložiti v zaprtih ovojnicah.

Žirija bo upoštevala le tiste prispevke, ki jim bo priložena zaprta ovojnica z **razrešeno šifro**.

Zaželeno je, da avtorji pošljejo vsaj po tri kopije. Rokopisov ne vračamo.

Žirijo bodo sestavljali književniki in predstavniki Festivala Kurirček.

Prispevke pošljite do vključno 15. novembra 1988 na naslov:

FESTIVAL KURIRČEK MARIBOR, MARIBOR, TOMŠIČEVA 45

Razpise

sprejemamo tudi po telefonu.

Pokličite nas! Naša številka
(061) 315-585

naš pravnik svetuje

Na vprašanja bralcev odgovarja
JOŽE KUHELJ

svetovalec direktorja Skupnosti
pokojninskega in invalidskega
zavarovanja SR Slovenije

Ali se honorar šteje v pokojninsko osnovo?

Vprašanje

Leta 1971 sem prišel na podružnično šolo, kjer je bilo sistemizirano eno delovno mesto. Na šoli so bili štirje razredi v dveh oddelkih. Učil sem celodnevno – oba oddelka 35 ur na teden. Ali se honorar, dobljen od učne obveznosti do 35 ur pouka šteje v pokojninsko osnovo?

Imam 41 let delovne dobe – pogoje za upokojeitev. Nisem še star 60 let. Želel bi še eno leto učiti, da bi šla z ženo skupaj v pokoj. Je to mogoče?

A. T.

Odgovor

Našteta dejstva v prvem delu vprašanja so precej skopa, zato lahko posredujem le svoje mnenje, ne pa popoln odgovor. Na podlagi povedanega – zlasti še ob upoštevanju trditve, da je bilo na podružnični šoli sistemizirano le eno delovno mesto – menim, da bi bilo mogoče osebni dohodek, izplačan za opravljanje učne obveznosti do 35 ur na teden, upoštevati v osebnem dohodku, ki se šteje za izračun pokojninske osnove. Osebni dohodek, izplačan za tako delo, bi kazalo prikazati kot osebni dohodek za redno delo, ne pa za delo prek polnega delovnega časa. V danem primeru je sploh težko govoriti o takšni obliki dela. Menim, da je bilo delo v celoti opravljeno v rednem delovnem času na rovaš krajšega obdobja, ki je sicer namenjen za priprave in druga dela v okviru delovne obveznosti, povezane z vzgojno-izobraževalnim delom.

Odgovor na drugi del vprašanja je lažji. Po zakonu o delovnih razmerjih delavcu, ki izpolni pogoje za polno osebno pokojnino v skladu z določbami zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, delovno razmerje preneha, razen če pristojni organ temeljne organizacije da soglasje, da delavec nadaljuje delovno razmerje. Takega soglasja ni mogoče dati le na podlagi ustreznega dogovora med temeljno organizacijo in delavcem. Pred tem je treba – 3 mesece prej, preden delavec izpolni pogoje za polno osebno pokojnino – dela in naloge, ki jih opravlja, razpisati. Če se na oglas ali javni razpis del in nalog ni prijavil

kandidat, ki izpolnjuje razpisne pogoje, lahko šele pristojni organ temeljne organizacije da soglasje, da delavec, ki izpolnjuje pogoje za polno osebno pokojnino, nadaljuje delo. Nadaljevanje dela je v takem primeru časovno omejeno, ker je treba oglas oziroma javni razpis vsako leto ponavljati, in sicer toliko časa, dokler se ne prijavi kandidat, ki izpolnjuje razpisne pogoje.

Delavka izpolni pogoje za polno osebno pokojnino po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ko dopolni 35 let, delavec pa 40 let pokojninske dobe. Pri tem je misljena predvsem učinkovita zavarovalna doba, saj se lahko borec NOV, ki ima v pokojninsko dobo vsoto udeležbo v NOB v dvojnem trajanju, pri ugotavljanju pogojev za polno osebno pokojnino izreče, da se mu udeležba v NOB sploh ne upošteva oziroma se mu šteje le v enojnem trajanju. Prav tako se lahko tisti delavec, ki je opravljal dela in naloge, na katerih se mu je štela zavarovalna doba s povečanjem, pri ugotavljanju pogojev za polno osebno pokojnino opredeli, da se mu obdobje zavarovalne dobe, ki se je štelo s povečanjem, upošteva v dejanskem trajanju.

Pri tem bi opozoril, da opisane odločitve veljajo le za pravice iz delovnega razmerja, ne pa tudi za pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja. To pomeni, da opredelitev, za katero od opisanih možnosti predstavlja le-to, da ima delavec krajšo pokojninsko dobo, ki ne zagotavlja pravice do polne osebne pokojnine in torej lahko ostane še naprej v delovnem razmerju. Kakor hitro pa delavec uveljavi pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, se mu seveda pokojninska doba upošteva v tolikšnem obsegu, kot jo izkazuje.

Če bralec ni udeleženec NOB, niti nima v skupni pokojninski dobi zavarovalne dobe, ki se mu šteje s povečanjem, izpolnjuje pogoje za polno pokojninsko dobo, zato mu delovno razmerje preneha, če ne nastanejo okoliščine, o katerih sem prej podrobneje spregovoril.

Naknadne razpise

prostih del in nalog učiteljev, vzgojiteljev in drugih delavcev vzgojno-izobraževalnih in vzgojno-varstvenih organizacij bomo objavili še

20. junija t.l.

Šole in vzgojno-varstvene organizacije prosimo, da nam pošljejo razpise vsaj teden dni pred objavo. Če imate težave pri usklajevanju rokov, nam telefonirajte in skušali vam bomo ustreči. Številka našega telefona je (061) 315-585.

Vodstva šol in vzgojno-varstvenih organizacij obveščamo, da so cene razpisov v našem glasilu domala za tretjino nižje kot v dnevnem tisku, denar pa se vrača prosvetnim delavcem s primernejšo naročnino.

Razpisne številke so naprodaj v knjigarnah v vseh večjih središčih Slovenije.

VABILO

Državna založba Slovenije vlijudno vabi učitelje angleškega jezika na predstavitev prvih treh knjižic iz zbirke **GRAMMAR IN STORIES** avtorice **Duše Kunaver**. Predstavitev bo v Okrogli dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani 2. 6. 1988 ob 11. uri.

Za vsebino prvih treh knjižic je avtorica izbrala tri slovenske ljudske pripovedi: Petra Klepca, Vilenico in Erasmusa Luegra Predjamskega.

Učenci 6. c razreda osnovne šole Hinko Smrekar bodo po predstavitvi uprizorili zgodbo o Vilenici.

Tokrat o Orsonu Wellsu

V uredništvu Zorice Kurent je pri Kinoteki (v izdaji Ljubljanskih kinematografov) izšel nov zvezek; tokrat je Rapa Šuklje predstavila Orsona Wellsa.

Kot režiser in igralec se je Welles zapisal v svet novejših zgodovine filmske umetnosti že s svojim prvencem Državljan Kane (1941-42), in ta je ostal njegova najboljša stvaritev. Film je nastal kot kritika ameriškega mita in kot filmsko inovativno podajanje. Avtoričina analiza seže od Državljana Kana, Velicastnih Ambersonovih do Dame iz Šanghaja ter manj pomembnih filmov, posebej pa je obravnavala Wellsa in Shakespearea. Shakespeare je bil zanj neneh izziv. Nazorna je primera z beneskega festivala, ko so se leta 1949 morali odločiti ali Hamlet Lawrencea Oliviera ali Machbeth Orsona Wellsa? ali nekoliko bolj gledališka perfekcija Angleža ali bolj filmsko podani sijajni dosežek Američana.

V vseh filmih po Shakespearovih delih je Welles znova in znova potrjeval svoje interpretativne filmske zmogljivosti. Šukljeta je spregovorila tudi o filmih, ki niso potrdili nekdanjih Wellsovih dosežkov, in ugotavlja, da je filmsko delo Orsona Wellsa ostal torzo.

Škoda, da knjižica ne prinaša igralških stvaritev Orsona Wellsa. Že v Tretjem človeku Carola Reeda je bilo očitno, da je izreden igralec; gotovo pa to ni edina vloga, vredna posebne pozornosti, saj je igralška paleta Wellsovih stvaritev že sama po sebi zanimiva. Avtorica je objektivno obravnavala njegove filme, in našla pravo mero za kritično sintezo. Na koncu je podala filmografijo, zatem pa še oris Wellsovega življenjepisa. Knjižica Rapa Šuklje o Orsonu Wellsu je nova pridobitev v zbirki kinotečnih izdaj.

IGOR GEDRIH

Plakete pedagoškim delavcem iz lendavske občine

Pedagoški delavci iz lendavske občine so proslavili svoj dan v dvorani Ine-Nafte v Lendavi. Ob tej priložnosti so izročili plakete mladi rod, ki jih vsako leto podeljuje občinska izobraževalna skupnost za dosežke v vzgoji in izobraževanju. Letos so jih prejeli: **Elfiška Alt** iz Vzgojno-izobraževalne organizacije Lendava, **Irena Varga** iz Osnovne šole Vlač Lajos iz Gentorovec, **Julka Koveš** iz Osnovne šole Štefan Kovač-Marko iz Turnišča, **Franc Tarandek** iz Srednje šole kovinske, pedagoške in ekonomske usmeritve iz Lendave in **Pavel Berden** iz Osnovne šole Miško Kranjec iz Velike Polane.

JOŽE ŽERDIN

STROKOVNI IZLET V KOPER

Škofijska šola je po majskih praznikih pripravila ekskurzije v Koper za učence od 5. do 8. razreda.

Petošolci so obiskali Tiskarno Jadran in se seznanili s celotnim procesom tiska knjige, v Galeriji Meduza pa so si ogledali prodajno razstavo slik primorskih umetnikov. Šestošolci so v Pokrajinskem muzeju pod skrbnim ravnanjem vodstva dopolnjevali znanje o nastanku in zgo-

dovini mesta Koper. Sedmošolce so peljali v nove servisne delavnice tovarne Cimos in jih seznanili s poklici in z delom. Osmošolci pa so bili gostje Radia in Televizije Koper-Capodistria, tam so jim prijazno razkazali svoje prostore in predstavili poklice.

Po ogledu smo strnili vtise v ugotovitvi, da učence lahko pridobimo kot prihodnje delavce in obiskovalce kulturnih prireditelj le s skrbno pripravljenim vodstvom. Za uspešno predstavitev in vodstvo se zahvaljujemo Pokrajinskemu muzeju Koper, Tiskarni Jadran ter Radiu in Televiziji Koper.

Učenci in učitelji
Osnovne šole
Oskar Kovačič Škofije

Kulturno društvo dejavno povsod

Kulturno društvo v osnovni šoli Drago Lugarič v Lendavi je v minulemu letu doseglo zavidljive uspehe. V tem šolskem letu deluje 24 skupin ali krožkov, vanje pa je vključenih 450 učencev. Večina skupin je bilo zelo dejavnih, sodelovale so na vseh proslavah v krajevni skupnosti, pa tudi zunaj občine Lendava. Društvu manjka nekaj opreme, upajo pa, da jo bodo lahko kupili še letos. Nekatere skupine bodo v prihodnje dobile strokovne sodelavce iz Madžarske.

JOŽE ŽERDIN

Tehniška založba Slovenije
MLADI TEHNIK, Ljubljana, Cojzova 2

Ravnatelj osrednjih šol – učiteljem tehnične vzgoje!

V Tehniški založbi Slovenije (Mladi tehnik) smo v sodelovanju z Zavodom SRS za šolstvo pripravili komplete gradiv za uresničevanje programa tehnične vzgoje v 5., 6. in 7. razredu. Kompleti vsebujejo vzorce gradiv in pribor, ki ga učenci potrebujejo za reševanje nalog v delovnih zvezkih. Če boste komplete naročili do 20. junija, je cena zagotovljena do začetka šolskega leta. Hkrati s kompleti gradiv vas specializirana trgovina Mladi tehnik lahko oskrbi tudi z učbeniki in delovnimi zvezki za tehnično vzgojo v 5., 6., 7. in 8. razredu, z listi za tehnično risanje in raznim tehničnim materialom.

NAROČILNICA ZA KOMPLETE GRADIVA ZA POUK TEHNIČNE VZGOJE

Pri Tehniški založbi Slovenije – Mladi tehnik, Ljubljana, Cojzova 2, naročimo:

za 5. razred

kompletov gradiva (papir)
cena kompleta 3.800 din

za 6. razred

kompletov gradiva (les, kovine, umetne mase)
cena kompleta 12.800 din
kompletov lesa – cena kompleta 3.500 din
kompletov kovin – cena kompleta 4.000 din
kompletov umetnih mas
cena kompleta 5.300 din

za 7. razred

stružencev (lipa) – cena kosa 1200 din
kompletov zavornega sistema
cena kompleta 950 din
kompletov treh palic za iskrni preskus
cena kompleta 2.800 din
kompletov profilov za statiko
cena kompleta 4.800 din

Šola

Naslov:

Datum:

Ravnatelj podpis

Žig

ELEKTROMECHANIKA JELOVŠEK DRENOV GRIČ n. h., 61360 VRHNIKA Telefon: (061) 752-782

popravlja in servisira vse vrste

- grafoskopov
- diaporojektorjev
- episkopov
- mikročitalcev
- kinoprojektorjev 8, 16 in 35 mm
- ojačevalnih naprav
- gramofonov
- radiokasetofonov
- manjših gospodinskih strojkov

Izdeluje

- ojačevalne naprave moči 30, 60, 120, 240 in 400 W
- zvočne bokse moči 40, 80, 150 in več W – z vstavljenimi domačimi ali tujimi zvočniki
- ojačevalne naprave z vstavljenim radiokasetofonom s 100W izhodom, primerne za ozvočenje šolskih dvoran
- mešalce zvoka – možnost priključitve 8 ali več mikrofонов

Vstavljamo originalne rezervne dele

Svetujemo pri opremljanju šol in kabinetov z avdiovizualnimi sredstvi in pri njihovi uporabi
Na zalogi imamo več vrst projekcijskih žarnic

SERVISNE STORITVE OPRAVLJAMO NA ŠOLAH

Za vse informacije in pojasnila kličite dopoldne od 7. do 9. ure na navedeno telefonsko številko.

Soja tudi v šolah

O soji veliko govorimo, malo pa je napisanih knjig o njeni uporabi. Pomembna je za uravnoteženje prehrane. Mnogi drugi hranilni viri namreč niso najbolj zdravi zaradi razmerja med sestavinami, saj imajo npr. preveč škroba, zasičenih maščob ali pa premalo beljakovin. Soja vse te pomanjkljivosti odpravlja.

Soja v kulinariki je naslov priročnika, ki ga je napisala **Marinka Pečjak** in je v začetku maja izšla med posebnimi izdajami založbe Feniks v Ljubljani. Avtorica opisuje vsestransko uporabo

soje, predstavlja več kot tristo vrstnih jedi, pridobivanje samega mleka, skute, sira, jogurt, pripravo sojnih juh in nadevov, namaza, pudinga, sladoleda, lačnik, kruha in peciva, sojnih arašidov, kave, klobas in še mnogo več. Večino receptov je avtorica sama sestavila in vse tudi preskusila. Potrebne sestavine za sojine obroke so na voljo tudi v naših trgovinah, zato kuhe lahko vsakdo loti. Soja je zelo primerna tudi za pripravo jedi v vrtcih in šolah – ne zaradi svojih odličnih sestavin, temveč tudi zaradi ugodne cene.

prosvetni
delavec

Ustanovitelj: Republiški odbor
Sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ter izobraževalna skupnost Slovenije – izhaja štirinajstredno med šolskim letom.

Izdajateljski svet CZP Prosvetni delavec: predsednik Aleš Golja, Tea Dominko, Leopold Kežar, Marjana Kunej, Jože Miklavc,

Vida Nered, Alenka Pučko, Marjka Skalar, Janez Sušnik, Stanko Šimenc, Slava Šarc.

Direktor: Stanko Šimenc.

Uredniški odbor: Geza Čahuk, Tea Dominko, Jure Gartner, Marjana Kunej, Barica Marentič-Požarnik, Veljko Troha, Stanko Šimenc, Marija Velikonja, Majda Vujović.

Uredništvo: Stanko Šimenc, glavni urednik, Marjana Kunej, odgovorna urednica, Lučka Lešnik, novinarka – urednica, Tea Dominko, tehnična urednica. Naslov uredništva in uprave: Poljanski nasip 28, tel.: 315-585, poštni predal 21, Ljubljana 61104. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za leto 1988 znaša 7500 din za posameznike in 12000 din za organizacije. Za upokojene prosvetne delavce in študente pedagoških smeri znaša naročnina 6000 din na leto.

Posamezna številka stane 500 din.

Številka tekočega računa: 50101-603-46509.

Tiska ČTP Ljudska pravica, ISSN 0033-1643

Po mnenju Republiškega kotirja za vzgojo in izobraževanje je časnik »Prosvetni delavec« prost temeljnega prometnega davka od prometa proizvodov (glej 7. točko 1. odstavka člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu).